

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O REGISTRIMA ISPUŠTANJA I
PRIJENOSA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI UZ KONVENCIJU O PRISTUPU INFORMACIJAMA,
SUDJELOVANJU JAVNOSTI U ODLUČIVANJU I PRISTUPU PRAVOSUĐU
U PITANJIMA OKOLIŠA**

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (u daljnjem tekstu: Protokol), sadržana je u odredbi članka 139., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01 – pročišćeni tekst i 55/01 – ispravak).

**II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI I CILJ KOJI SE
DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI**

Republika Hrvatska je stranka Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (u daljnjem tekstu: Konvencija) sastavljene u Aarhusu, dana 25. lipnja 1998. godine (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br.1/07).

U okviru Pete ministarske konferencije „Okoliš za Europu“ u Kijevu dana 21. svibnja 2003. godine usvojen je Protokol. Tom prigodom Republika Hrvatska potpisala je Protokol. Protokol je do travnja 2008. godine potpisalo 37 država i Europska zajednica. Svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, odnosno pristupu položile su šest država (Estonija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Slovačka i Švicarska) te Europska zajednica (dana 21. veljače 2006. godine). U skladu sa svojim člankom 27. Protokol će stupiti na snagu devedesetog dana nakon datuma polaganja šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

Europska Zajednica, u cilju primjene Protokola, donijela je Uredbu 166/2006 Europskog Parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu Vijeća 91/689/EEZ i 96/61/EZ. Ovom Uredbom uspostavlja se cjeloviti registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari na razini Zajednice kako bi se primijenio Protokol.

U 1997. godini u Republici Hrvatskoj započelo je prikupljanje podataka o emisijama u zrak, emisijama u vode i more, o postupanju s otpadom te su se prikupljali podaci o onečišćivačima i njihovoj djelatnosti na temelju Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 82/94 i 128/99) i njegovog provedbenog propisa, Pravilnika o emisijama u okoliš (Narodne novine, broj 36/96). Obrađeni podaci iz Katastra korišteni su za izradu dokumenata zaštite okoliša, donošenje mjera zaštite okoliša, izrade studija o utjecaju namjeravanog zahvata na okoliš i za druge potrebe u području zaštite okoliša.

Donošenjem novog Zakona o zaštiti okoliša u 2007. godini (Narodne novine, broj 110/07) učinjen je značajan korak u usklađivanju s pravnom stečevinom Europske unije na području zaštite okoliša, a proces se nastavlja donošenjem provedbenih propisa. U Zakon o zaštiti okoliša, između ostaloga, unesene su odredbe kojima se osigurava provedba Konvencije glede pristupa javnosti informacijama o okolišu, sudjelovanja javnosti u odlučivanju te pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša, kao uspostave registara onečišćavanja okoliša koji sadrže podatke o ispuštanjima i prijenosu onečišćujućih tvari u okoliš, a što je dio sadržaja Protokola.

Jedan od provedbenih propisa koji je donesen na temelju toga Zakona je Pravilnik o registru onečišćenja okoliša (Narodne novine 35/08) (dalje u tekstu: Pravilnik) kojim se osigurava primjena Uredbe 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Europskog registra ispuštanja i

prijenosa onečišćujućih tvari i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu Vijeća 91/689/EEZ i 96/61/EZ kao i provedba Protokola. Prema Pravilniku registar onečišćenja okoliša vodi nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu. Podaci se dostavljaju Agenciji za zaštitu okoliša do 15 lipnja za tekuću godinu. Pristup javnosti podacima o onečišćenju okoliša pohranjenim u registrima onečišćenja okoliša osigurava se na inernet stranicama Agencije. Podaci o onečišćujućim tvarima obuhvaćeni su u informacijskom sustavu zaštite okoliša, koji je sastavljen od većeg broja dislociranih, neovisno izrađenih, usklađenih i međusobno povezanih informacijskih sustava tematskih područja i/ili podpodručja.

Prema Protokolu obveza je svake stranke ustrojiti registar o ispuštanju i prijenosu onečišćujućih tvari u obliku javnosti dostupne baze podataka o onečišćivačima i ispuštanjima onečišćujućih tvari u okoliš (zrak, tlo i vodu) iz pojedinačnih izvora. Osim što baze podataka moraju biti javno dostupne putem interneta, moraju biti besplatne, pretražive prema posebnim parametrima (postrojenje, onečišćivač, lokacija, medij, itd..), takve strukture koja omogućava lako korištenje te upućivanje (linkove) na druge odgovarajuće, odnosno slične registre. Prikazani podaci moraju biti standardizirani i pravovremeni. Protokolom je propisano da registar mora obuhvatiti barem 86 onečišćujućih tvari uz ograničen broj povjerljivih podataka te jamči sudjelovanje javnosti prigodom izrade i izmjena registra. Izvješćivanje je obvezno svake godine i to za sastavnice okoliša: zrak, vodu tlo, po pojedinim postrojenjima po onečišćujućim tvarima za ispuštanja te po onečišćujućim tvarima ili po vrstama otpada za prijenose.

Ovim Zakonom potvrđuje se Protokol kako bi njegove odredbe u smislu članak 140. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01 - pročišćeni tekst i 55/01 – ispravak) postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Protokol se sastoji od sljedećih cjelina:

- Uvodni dio: Preambula, Cilj Protokola, Definicije, Opće odredbe (članci 1., 2. i 3.)
- Temeljno područje uređeno Protokolom: Ključne sastavnice sustava registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, Izgled i ustroj registra, Sadržaj registra, Obveze izvješćivanja, Ciklus izvješćivanja, Prikupljanje podataka i vođenje evidencije, Ocjena kvalitete (članci 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10.)
- Odredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti te pristupu pravosuđu: Javni pristup informacijama, Tajnost, Sudjelovanje javnosti u izradi državnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, Pristup pravosuđu, Osposobljavanje (članci 11., 12., 13., 14. i 15.)
- Odredbe koje uređuju provedbu Protokola: Međunarodna suradnja, Sastanak stranaka, Pravo glasa, Dodaci Protokolu, Izmjene i dopune Protokola, Tajništvo, Praćenje provedbe Protokola, Rješavanje sporova, Potpisivanje, Depozitar, Ratifikacija, prihvata, odobrenje i pristup, Stupanje na snagu, Iznimke, Povlačenje, Izvorni tekstovi (članci 16. do 30.)

Cilj je ovoga Zakona ojačati pristup javnosti informacijama o okolišu putem registara odnosno baze podataka o ispuštanjima i prijenosima onečišćujućih tvari na nacionalnoj razini. Zakonom o potvrđivanju Protokola želi se uspostaviti mehanizam zahvaljujući kojem će svaki pripadnik sadašnjih i budućih naraštaja Republike Hrvatske moći živjeti u okolišu koji ne narušava njegovo/njezino zdravlje i dobrobit, osiguravanjem razvoja javno dostupnog sustava informacija o okolišu, jer se razvojem tog sustava vodi računa o načelima održivog razvoja, kao što je načelo opreza, prihvaćeno 15. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju.

Registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari u okoliš propisan Pravilnikom i ovim Protokolom doprinos je kvalitetnijem odnosu prema okolišu, omogućavanjem javnog pristupa informacijama o onečišćujućim tvarima koje se ispuštaju i prenose i na lokalnoj razini. Tijelima javne vlasti dodatno će koristiti za praćenje stanja okoliša, dokazivanje napretka u smanjenju onečišćenja, praćenje

pridržavanja određenih međunarodnih sporazuma, određivanja prioriteta i za ocjenu napretka ostvarenoga provedbom politika i programa zaštite okoliša. Isto tako registri ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari koristit će i industriji, jer će omogućiti kvalitetnije upravljanje onečišćujućim tvarima. Pored toga, podaci sadržani u registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari moći će se koristiti zajedno s podacima iz područja zdravstva, demografije, gospodarstva te drugim vrstama podataka iz područja zaštite okoliša za potrebe boljeg shvaćanja mogućih problema, utvrđivanja 'crnih točaka', poduzimanja preventivnih i sanacijskih mjera te određivanja prioriteta u upravljanju okolišem.

S obzirom da registri ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, odnosno baze podataka o ispuštanjima i prijenosima onečišćujućih tvari, na nacionalnoj razini predstavljaju važan mehanizam jačanja zajedničke odgovornosti, smanjivanja onečišćenja i promicanja održivog razvoja Zakonom o potvrđivanju Protokola ostvarit će se ciljevi cjelovitog pristupa smanjivanju onečišćenja okoliša nastalog uslijed rada industrijskih postrojenja i drugih izvora, radi postizanja visoke razine zaštite okoliša kao cjeline, ostvarivanja održivog i okolišu prihvatljivog razvoja te zaštite zdravlja.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog Protokola neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske s obzirom na novi Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša, kojim se osigurava i provedba ovoga Protokola.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Obveza donošenja Zakona o potvrđivanju Protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša je u Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2008., pa prema članku 161. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 6/02 – pročišćeni tekst, 41/02, 91/03, 58/04, 69/07 – Odluka USRH i 39/08) donosi se po hitnom postupku. Cilj je ovoga Zakona ojačati pristup javnosti informacijama o okolišu putem jedinstvenog registra – baza podataka o ispuštanjima i prijenosima onečišćujućih tvari na nacionalnoj razini.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O
REGISTRIMA ISPUŠTANJA I PRIJENOSA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI UZ
KONVENCIJU O PRISTUPU INFORMACIJAMA, SUDJELOVANJU JAVNOSTI U
ODLUČIVANJU I PRISTUPU PRAVOSUĐU U PITANJIMA OKOLIŠA**

Članak 1.

Potvrđuje se Protokol o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, sastavljen u Kijevu, 21. svibnja 2003. godine, u izvorniku na engleskom, francuskom i ruskom jeziku kojeg je Republika Hrvatska potpisala dana 23. svibnja 2003. godine.

Članak 2.

Tekst Protokola iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

**PROTOKOL O REGISTRIMA ISPUŠTANJA I PRIJENOSA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI UZ
KONVENCIJU O PRUSTUPU INFORMACIJAMA, SUDJELOVANJU JAVNOSTI U ODLUČIVANJU I
PRISTUPU PRAVOSUĐU U PITANJIMA OKOLIŠA**

Stranke ovog Protokola,

Pozivajući se na članak 5., stavak 9. i članak 10., stavak 2. Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša iz 1998. godine (Aarhuška konvencija),

Prepoznajući da registri ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari predstavljaju važan mehanizam jačanja zajedničke/korporacijske odgovornosti, smanjivanja onečišćenja i promicanja održivog razvoja, kako navodi Deklaracija iz Lucce usvojena na Prvom sastanku stranaka Aarhuške konvencije,

Vodeći računa o načelu 10. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju iz 1992. godine,

Također vodeći računa o načelima i obvezama dogovorenim na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju iz 1992. godine, osobito odredbama poglavlja 19. Agende 21,

Primajući na znanje Program za daljnju provedbu Agende 21, kojeg je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda na svom devetnaestom posebnom zasjedanju, održanom 1997. godine, kojim se među ostalim poziva na jačanje sposobnosti nacionalnih sustava i sposobnosti za prikupljanje, obradu i razdiobu informacija, u cilju olakšavanja pristupa javnosti informacijama o globalnim pitanjima okoliša putem odgovarajućih sredstava,

Vodeći računa o Planu provedbe usvojenom na Svjetskom sastanku na vrhu o održivom razvoju iz 2002. godine, kojim se potiče razvoj jedinstvenog, cjelovitog informacijskog sustava o kemikalijama, primjerice putem nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari,

Uzimajući u obzir rad Međuvladinog foruma za kemijsku sigurnost, a osobito o Bahijskoj deklaraciji o kemijskoj sigurnosti iz 2000. godine, Prioritetima djelovanja nakon 2000. godine i Planu djelovanja na uspostavi registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari/Popisa emisija,

Također uzimajući u obzir aktivnosti koje se provode u okviru Međuorganizacijskog programa za sigurno upravljanje kemikalijama,

Uzimajući u obzir i rad Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj, osobito Preporuku Vijeća za provedbu registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, kojom Vijeće poziva države članice na uspostavu i objavljivanje nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari,

Želeći uspostaviti mehanizam zahvaljujući kojem će svaki pripadnik sadašnjih i budućih naraštaja moći živjeti u okolišu koji ne narušava njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit, i to kroz osiguravanje razvoja javno dostupnih informacijskih sustava o okolišu,

Želeći također osigurati da se pri razvoju takvih sustava vodi računa o načelima koja pridonose održivom razvoju, kao što je pristup predostrožnosti propisan načelom 15. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju, iz 1992. godine,

Prepoznajući povezanost odgovarajućih informacijskih sustava o okolišu i izvršavanja prava sadržanih u Aarhuškoj konvenciji,

Primajući na znanje potrebu za suradnjom s drugim međunarodnim inicijativama u području onečišćujućih tvari i otpada, uključujući Stockholmsku konvenciju o postojanim organskim onečišćujućim tvarima iz 2001. godine i Baselsku konvenciju o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovog odlaganja iz 1989. godine,

Prepoznajući da su ciljevi cjelovitog pristupa smanjivanju na najmanju moguću mjeru onečišćenja i količina otpada nastalih uslijed rada industrijskih postrojenja i iz drugih izvora, usmjereni na postizanje visoke razine zaštite okoliša u cjelini, ostvarivanje održivog i okolišu prihvatljivog razvoja te zaštitu zdravlja sadašnjih i budućih naraštaja,

Uvjerene u vrijednost registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari kao troškovno učinkovitog sredstva za poticanje poboljšanja provedbe zaštite okoliša, omogućavanje javnosti pristupa informacijama o onečišćujućim tvarima koja se ispuštaju u, i prenose u i kroz zajednice, te njihovu uporabu od strane vlada u praćenju kretanja, dokazivanju napretka u smanjenju onečišćenja, praćenju pridržavanja određenih međunarodnih sporazuma, određivanju prioriteta i ocjeni napretka ostvarenog provedbom politika i programa zaštite okoliša,

Vjerujući da registri ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari mogu donijeti opipljivu korist industriji zahvaljujući kvalitetnijem upravljanju onečišćujućim tvarima,

Primajući na znanje mogućnosti korištenja podataka sadržanih u registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, zajedno s podacima iz područja zdravstva, zaštite okoliša, demografije, gospodarstva ili drugim vrstama odgovarajućih informacija, za potrebe boljeg razumijevanja mogućih problema, utvrđivanja 'crnih točaka', poduzimanja mjera sprječavanja i ublažavanja te određivanja prioriteta u upravljanju okolišem,

Prepoznajući važnost zaštite privatnosti određenih ili odredivih fizičkih osoba u obradi informacija koje se dostavljaju u registre ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, u skladu s primjenjivim međunarodnim normama vezanima uz zaštitu podataka,

Prepoznajući također važnost razvoja međunarodno uskladivih nacionalnih sustava registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, što povećava usporedivost podataka,

Primajući na znanje činjenicu da mnoge države članice Gospodarskog povjerenstva Ujedinjenih naroda za Europu, Europske zajednice i stranaka Sjevernoameričkog sporazuma o slobodnoj trgovini čine sve potrebno da bi prikupile podatke o ispuštanju i prijenosu onečišćujućih tvari iz različitih izvora i učinile ih dostupnim javnosti, te svjesne dugotrajnog i vrijednog iskustva koje postoji u određenim zemljama upravo na ovom području,

Uzimajući u obzir različite pristupe u postojećim registrima emisija i potrebu izbjegavanja udvostručavanja posla, te stoga shvaćajući potrebu za određenim stupnjem prilagodljivosti,

Pozivajući na progresivan razvoj nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari,

Pozivajući također na uspostavu veza između nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i informacijskih sustava o drugim vrstama ispuštanja od javnog interesa,

Sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1.

CILJ

Cilj ovog Protokola jest unaprjeđenje pristupa javnosti informacijama uspostavom jedinstvenih, cjelovitih nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari u skladu s odredbama ovog Protokola, čime bi se moglo olakšati sudjelovanje javnosti u odlučivanju o okolišu te pridonijeti sprječavanju i smanjenju onečišćenja okoliša.

Članak 2.

DEFINICIJE

Za potrebe ovog Protokola,

1. "stranka" znači, ako tekst ne navodi drukčije, državu ili regionalnu organizaciju gospodarske integracije u smislu članka 24. koja prihvaća obveze temeljem ovog Protokola i za koju je Protokol na snazi;
2. "Konvencija" znači Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, sastavljenu u Aarhusu, u Danskoj, 25. lipnja 1998. godine;
3. "javnost" znači jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba te, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, njihove udruge, organizacije ili skupine;
4. "organizacijska jedinica" znači jedno ili više postrojenja na istoj lokaciji ili na susjednim lokacijama, koja su u vlasništvu ili kojima upravlja ista fizička ili pravna osoba;
5. "nadležno tijelo" znači državno tijelo ili tijela ili bilo koje drugo nadležno tijelo ili tijela, koje je stranka odredila za upravljanje nacionalnim sustavom registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari;

6. "onečišćujuća tvar" znači tvar ili skupinu tvari koje mogu biti štetne za okoliš ili za ljudsko zdravlje zbog svojih svojstava i unošenja u okoliš;
7. "ispuštanje" znači svako unošenje onečišćujućih tvari u okoliš nastalo uslijed neke ljudske djelatnosti, namjerne ili slučajne, uobičajene ili neuobičajene, uključujući istjecanje, emisiju, ispuštanje, ubrizgavanje, zbrinjavanje ili bacanje, ili izbacivanje putem kanalizacije bez konačnog pročišćavanja otpadnih voda;
8. "prijenos izvan mjesta nastanka" znači kretanje izvan granica organizacijske jedinice onečišćujućih tvari ili otpada namijenjenog zbrinjavanju ili uporabi, ili onečišćujućih tvari u otpadnoj vodi namijenjenih pročišćavanju;
9. "difuzni izvori" znači mnoštvo manjih ili raspršenih izvora iz kojih onečišćujuće tvari mogu biti ispuštene u tlo, zrak ili vodu, i čiji zajednički učinak na ove sastavnice okoliša može biti značajan i za koje nije praktično prikupljati izvješća za svaki pojedinačni izvor;
10. pojmovi "nacionalni" i „nacionalnim“, poštujući obveze za stranke ovog Protokola koje su regionalne organizacije gospodarske integracije, tumače se kao da se odnose na predmetno područje, ako nije drugačije navedeno;
11. "otpad" znači tvari ili predmete koji su:
  - (a) zbrinuti ili oporabljeni;
  - (b) namijenjeni zbrinjavanju ili uporabi; ili
  - (c) moraju biti zbrinuti ili oporabljeni u skladu s odredbama nacionalnog prava;
12. "opasni otpad" znači otpad koji je u nacionalnom pravu određen kao opasan;
13. "ostali otpad" znači otpad koji nije opasni otpad;
14. "otpadne vode" znači iskorištenu vodu koja sadrži tvari ili predmete koje uređuje nacionalno pravo.

Članak 3.

OPĆE ODREDBE

1. Svaka je stranka dužna poduzeti potrebne zakonske, regulatorne i druge mjere te odgovarajuće mjere izvršenja u svrhu provedbe odredaba ovog Protokola.
2. Odredbe ovog Protokola ne utječu na pravo bilo koje stranke na zadržavanje ili uvođenje registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari koji je opsežniji ili dostupniji javnosti nego što to propisuje ovaj Protokol.
3. Svaka stranka dužna je poduzeti potrebne mjere kojima će spriječiti da zaposlenici organizacijske jedinice i predstavnici javnosti koji tijelima javne vlasti prijave kršenje nacionalnog prava vezanih uz ovaj Protokol od strane neke organizacijske jedinice, za takvu prijavu budu kažnjeni, kazneno gonjeni ili uznemiravani od strane te organizacijske jedinice ili tijela javne vlasti.

4. U provedbi ovog Protokola svaka stranka dužna se rukovoditi pristupom predostrožnosti propisanim u načelu 15. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju iz 1992. godine.
5. U cilju smanjenja dvostrukog izvješćivanja, sustavi registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari mogu se povezati, do stupnja do kojeg je to moguće, s postojećim izvorima informacija, kao što su mehanizmi izvješćivanja za potrebe izdavanja ovlaštenja ili dozvola za rad.
6. Stranke trebaju nastojati međusobno uskladiti svoje nacionalne registre ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari.

Članak 4.

KLJUČNE SASTAVNICE SUSTAVA REGISTRA ISPUŠTANJA I PRIJENOSA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI

U skladu s ovim Protokolom svaka je stranka dužna uspostaviti i održavati javnosti dostupan nacionalni registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari koji:

- (a) za potrebe izvješćivanja o točkastim izvorima sadrži podatke za pojedinačne organizacijske jedinice;
- (b) omogućuje izvješćivanje o difuznim izvorima;
- (c) sadrži podatke o pojedinačnim onečišćujućim tvarima odnosno pojedinačnim vrstama otpada, kako je prikladno;
- (d) obuhvaća više sastavnica, tj. razlikuje ispuštanja u zrak, tlo i vodu;
- (e) sadrži podatke o prijenosima;
- (f) temelji se na obveznom dostavljanju izvješća u pravilnim razmacima;
- (g) sadrži standardizirane i pravodobne podatke, ograničeni broj standardiziranih pragova za izvješćivanje i ograničeni broj odredbi, ako postoje, u cilju tajnosti;
- (h) usklađen je i oblikovan tako da bude jednostavan za korištenje te dostupan javnosti, također i u elektroničkom obliku;
- (i) omogućuje sudjelovanje javnosti u njegovom razvoju i preinaci; i
- (j) predstavlja strukturiranu računalnu bazu podataka ili nekoliko povezanih baza podataka koje održava nadležno tijelo.

Članak 5.

OBLIK I USTROJ

1. Svaka stranka dužna je osigurati da podaci sadržani u registru u skladu s člankom 4. postoje i u zbirnom i u pojedinačnom obliku, kako bi se ispuštanja i prijenosi mogli pretraživati i pronalaziti prema:

- (a) Organizacijskoj jedinici i njezinom geografskom položaju;
- (b) djelatnosti;
- (c) vlasniku ili operateru te, ako je to prikladno, tvrtki;
- (d) onečišćujućoj tvari odnosno vrsti otpada;
- (e) svakoj od sastavnica okoliša u koju je onečišćujuća tvar ispuštena; i
- (f) sukladno članku 7., stavku 5., odredištu prijenosa i, gdje je to prikladno, zbrinjavanju ili uporabi otpada.

2. Svaka je stranka također dužna osigurati pretraživanje i pronalaženje podataka prema onim difuznim izvorima koji su uključeni u registar.

3. Svaka je stranka dužna oblikovati vlastiti registar uzimajući u obzir mogućnost budućeg proširivanja te osigurati pristup javnosti podacima za najmanje deset prethodnih godina izvješćivanja.

4. Registar treba biti oblikovan tako da omogućava krajnje jednostavan pristup javnosti elektroničkim putem, kao što je internet. Oblik registra mora omogućiti da su u normalnim radnim uvjetima informacije iz registra stalno i neposredno dostupne elektroničkim putem.

5. Svaka je stranka dužna u svoj registar ugraditi veze sa svojim odgovarajućim postojećim, javnosti dostupnim bazama podataka koje su tematski vezane uz zaštitu okoliša.

6. Svaka je stranka dužna u svoj registar ugraditi veze sa registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari drugih stranaka ovog Protokola i, gdje je to izvedivo, registrima drugih zemalja.

Članak 6.

SADRŽAJ REGISTRA

1. Svaka stranka treba osigurati da njezin registar sadrži informacije o:

(a) ispuštanjima onečišćujućih tvari koja podliježu obveznom izvješćivanju prema članku 7., stavak 2.;

(b) prijenosima izvan mjesta nastanka koji podliježu obveznom izvješćivanju prema članku 7., stavku 2.; i

(c) ispuštanjima onečišćujućih tvari iz difuznih izvora koja podliježu obveznom izvješćivanju prema članku 7., stavak 4.

2. Temeljem ocjene iskustava stečenih u razvoju nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i provedbi ovog Protokola, te vodeći računa o odgovarajućim međunarodnim procesima, sastanak stranaka preispitat će obveze izvješćivanja prema ovom Protokolu i u daljnjem razvoju istog uzet će u obzir sljedeće:

- (a) preispitivanje aktivnosti navedenih u dodatku I.;
- (b) preispitivanje onečišćujućih tvari navedenih u dodatku II.;
- (c) preispitivanje pragova navedenih u dodacima I. i II.; i

(d) uključivanje ostalih odgovarajućih aspekata, kao što su informacije o prijenosima unutar poslovnog kruga, skladištenju, pobliže navođenje obveza izvješćivanja za difuzne izvore ili razvijanje kriterija za uključivanje onečišćujućih tvari u ovaj Protokol.

Članak 7.

OBVEZE IZVJEŠĆIVANJA

1. Svaka je stranka dužna:

(a) od vlasnika ili operatera svake pojedinačne organizacijske jedinice u području svoje nadležnosti, koji obavlja jednu ili više djelatnosti navedenih u dodatku I. koje prelaze odgovarajuće pragove propisane dodatkom I., stupac 1, i:

- (i) ispušta bilo koju onečišćujuću tvar navedenu u dodatku II. u količinama većim od odgovarajućih pragova propisanih dodatkom II., stupac 1;
- (ii) prenosi izvan mjesta nastanka bilo koju onečišćujuću tvar navedenu u dodatku II. u količinama većim od odgovarajućih pragova propisanih dodatkom II., stupac 2, ako je stranka odabrala izvješćivanje o prijenosima pojedinačnih onečišćujućih tvari sukladno stavku 5(d);
- (iii) prenosi izvan mjesta nastanka opasni otpad u količinama većim od 2 tone godišnje ili drugi otpad u količinama većim od 2.000 tona godišnje, ako je stranka odabrala izvješćivanje o prijenosima pojedinačnih vrsta otpada sukladno stavku 5(d); ili
- (iv) prenosi izvan mjesta nastanka bilo koju onečišćujuću tvar navedenu u dodatku II. u otpadnoj vodi namijenjenoj pročišćavanju, u količinama većim od odgovarajućih pragova propisanih dodatkom II., stupac 1b

zahtijevati izvršavanje obveze koja mu je propisana stavkom 2.; ili

(b) od vlasnika ili operatera svake pojedinačne organizacijske jedinice u području svoje nadležnosti, koji obavlja jednu ili više djelatnosti navedenih u dodatku I. s brojem zaposlenika jednakim ili većim od praga propisanog dodatkom I., stupac 2, te proizvodi, prerađuje ili koristi bilo koju onečišćujuću tvar navedenu u dodatku II. u količinama većim od odgovarajućeg praga propisanog dodatkom II., stupac 3, zahtijevati izvršavanje obveze koja mu je propisana stavkom 2.

2. Svaka je stranka dužna od vlasnika ili operatera organizacijske jedinice iz stavka 1. zahtijevati dostavu informacija navedenih u stavcima 5. i 6., u skladu s odredbama tih stavaka, s obzirom na onečišćujuće tvari i vrste otpada čiji su pragovi prekoračeni.

3. Da bi se ciljevi ovog Protokola ostvarili, svaka stranka može odlučiti da će na određene onečišćujuće tvari primjenjivati bilo prag ispuštanja ili prag proizvodnje, prerade ili korištenja, pod uvjetom da će se time povećati količina odgovarajućih informacija o ispuštanjima ili prijenosima koje su dostupne u njezinom registru.

4. Svaka stranka dužna je osigurati da nadležno tijelo prikuplja informacije o ispuštanjima onečišćujućih tvari iz difuznih izvora navedenih u stavcima 7. i 8. koje treba uključiti u svoj registar, ili za prikupljanje informacija odrediti jedno ili više tijela javne vlasti ili nadležnih tijela.

5. Svaka stranka će od vlasnika ili operatera organizacijskih jedinica koje podliježu obvezi izvješćivanja prema stavku 2. zahtijevati da nadležnom tijelu dostave sljedeće potpune informacije za svaku organizacijsku jedinicu pojedinačno:

(a) naziv, adresu, geografski položaj i djelatnost ili djelatnosti koje se obavljaju u organizacijskoj jedinici na koje se izvješće odnosi, ime vlasnika ili operatera te, prema potrebi, naziv tvrtke;

(b) naziv i brojčanu oznaku svake onečišćujuće tvari koja treba biti obuhvaćena izvješćem prema stavku 2.;

(c) količinu svake onečišćujuće tvari, koja treba biti obuhvaćena izvješćem prema stavku 2., ispuštenu iz organizacijske jedinice u okoliš u godini dostave izvješća, i to kako u skupnom iznosu tako i u iznosima prema ispuštanju u zrak, vodu ili tlo, uključujući podzemno utiskivanje,

(d) ili:

(i) količinu svake onečišćujuće tvari koja treba biti obuhvaćena izvješćem prema stavku 2., a koja se prenosi izvan mjesta nastanka u godini dostave izvješća, s odvojenim navođenjem količine namijenjene zbrinjavanju i količine namijenjene uporabi, te naziv i adresu organizacijske jedinice primatelja prijenosa; ili

(ii) količinu otpada koja treba biti obuhvaćena izvješćem prema stavku 2., koja se prenosi izvan mjesta nastanka u godini dostave izvješća, s odvojenim navođenjem opasnog otpada i ostalog otpada, za sve radnje uporabe odnosno zbrinjavanja, navodeći oznaku 'R' odnosno 'D' s obzirom na to je li otpad namijenjen uporabi ili zbrinjavanju prema dodatku III., a za prekogranični promet opasnog otpada – naziv i adresu oporabitelja ili zbrinjavatelja otpada te stvarnu određenu lokaciju uporabe ili zbrinjavanja;

(e) količinu svake onečišćujuće tvari u otpadnoj vodi koja treba biti obuhvaćena izvješćem prema stavku 2., a koja se prenosi izvan mjesta nastanka u godini dostave izvješća; i

(f) vrstu metodologije koja se koristi za dobivanje informacija navedenih u podstavcima (c) do (e), prema članku 9., stavku 2., uz navod da li se informacija temelji na mjerenju, izračunu ili procjeni.

6. Informacije iz stavka 5 (c) do (e) obuhvaćaju informacije o ispuštanjima i prijenosima koji nastaju uslijed uobičajenih djelatnosti i izvanrednih događaja.

7. Svaka stranka dužna je u svom registru prikazati, u odgovarajućoj prostornoj raščlambi, informacije o ispuštanjima onečišćujućih tvari iz difuznih izvora za koje ta stranka utvrdi da podatke prikupljaju odgovarajuća tijela i da ih je moguće uvrstiti. Ako stranka utvrdi da takvi podaci ne postoje, dužna je poduzeti mjere za početak izvješćivanja o ispuštanjima odgovarajućih onečišćujućih tvari iz jednog ili više difuznih izvora u skladu sa svojim nacionalnim prioritetima.

8. Informacije iz stavka 7. uključuju informacije o vrsti metodologije korištene za dobivanje informacije.

Članak 8.

CIKLUS IZVJEŠĆIVANJA

1. Svaka se stranka dužna pobrinuti da informacije koje trebaju biti obuhvaćene registrom budu dostupne javnosti, sakupljene na jednom mjestu i prikazane u registru prema kalendarskim godinama. Godina za koju se dostavljaju izvješća jest kalendarska godina na koju se informacije odnose. Za svaku stranku, prva godina za koju se dostavlja izvješće je kalendarska godina nakon stupanja Protokola na snagu za odnosnu stranku. Izvješća prema članku 7. dostavljaju se jednom godišnje. Međutim, druga godina za koju se dostavlja izvješće može biti druga kalendarska godina nakon prve godine za koju se dostavlja izvješće.

2. Svaka stranka koja nije regionalna organizacija gospodarske integracije dužna je osigurati da se informacije unesu u registar u roku petnaest mjeseci od završetka svake godine za koju se dostavlja izvješće. Međutim, informacije za prvu godinu za koju se dostavlja izvješće moraju se unijeti u registar u roku dvije godine od završetka te godine za koju se dostavlja izvješće.

3. Svaka stranka koja je regionalna organizacija gospodarske integracije dužna je osigurati da se informacije za određenu godinu za koju se dostavlja izvješće unesu u registar u roku od šest mjeseci nakon roka u kojem su to dužne učiniti stranke koje nisu regionalne organizacije gospodarske integracije.

Članak 9.

PRIKUPLJANJE PODATAKA I VOĐENJE EVIDENCIJE

1. Svaka je stranka dužna od vlasnika ili operatera organizacijskih jedinica koje podliježu izvješćivanju prema članku 7., zahtijevati prikupljanje podataka u skladu sa stavkom 2. ovog članka i uz odgovarajuću učestalost, potrebnih za utvrđivanje ispuštanja i prijenosa izvan mjesta nastanka iz organizacijskih jedinica koji podliježu izvješćivanju prema članku 7. te da očevidnike podataka, na temelju koje su dobivene informacije dostavljene u izvješćima, čuvaju pet godina na način da budu dostupni nadležnim tijelima, počevši od kraja godine za koju se dostavlja izvješće. Takvi očevidnici sadrže i opis metodologije prikupljanja podataka.

2. Svaka je stranka dužna od vlasnika ili operatera organizacijske jedinice koja podliježe izvješćivanju prema članku 7., zahtijevati korištenje najboljih dostupnih podataka, koji mogu uključivati podatke o praćenju, faktore emisija, bilance tvari, posredno praćenje ili druge izračune, tehnološke prosudbe i druge metode. Ovo se, gdje je to prikladno, treba obavljati u skladu s međunarodno prihvaćenim metodologijama.

Članak 10.

OCJENA KAKVOĆE

1. Svaka je stranka dužna od vlasnika ili operatera organizacijske jedinice koja podliježe izvješćivanju prema članku 7. stavak 1., zahtijevati da osiguraju kakvoću informacija koje dostavljaju.
2. Svaka stranka dužna se pobrinuti da nadležno tijelo obavi ispitivanje kakvoće podataka sadržanih u svojem registru, osobito njihove potpunosti, dosljednosti i vjerodostojnosti, vodeći računa o svim smjernicama koje mogu biti izrađene na sastanku stranaka.

Članak 11.

PRISTUP JAVNOSTI INFORMACIJAMA

1. Svaka je stranka dužna javnosti osigurati pristup informacijama iz svog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, bez obveze navođenja interesa, a u skladu s odredbama ovog Protokola, prvenstveno osiguranjem izravnog elektroničkog pristupa registru putem javnih telekomunikacijskih mreža.
2. Ako je pristup javnosti informacijama iz registra izravnim elektroničkim putem otežan, svaka je stranka dužna osigurati da njezino nadležno tijelo na zahtjev daje takve podatke kakvim drugim učinkovitim sredstvima, što je prije moguće, a najkasnije u roku mjesec dana po podnošenju zahtjeva.
3. U skladu sa stavkom 4., svaka je stranka dužna osigurati besplatan pristup informacijama iz svog registra.
4. Svaka stranka može svom nadležnom tijelu dopustiti naplatu naknade za umnožavanje i poštansku dostavu pojedinih informacija iz stavka 2., no ta naknada ne smije biti nerazumno visoka.
5. Ako informacije iz njezinog registra nisu lako izravno dostupne javnosti elektroničkim putem, svaka je stranka dužna olakšati elektronički pristup svom registru na javnim mjestima, primjerice u javnim knjižnicama, uredima lokalnih tijela i drugim prikladnim mjestima.

Članak 12.

TAJNOST

1. Svaka stranka može ovlastiti nadležno tijelo da štiti tajnosti informacija iz registra, ako bi njihovo javno otkrivanje nepovoljno utjecalo na:
  - (a) međunarodne odnose, nacionalnu obranu ili javnu sigurnost;
  - (b) tijek pravosudnih postupaka, ostvarivanje prava na pravedno suđenje ili mogućnost tijela javne vlasti za provođenje kaznene ili stegovne istrage;
  - (c) tajnost poslovnih i industrijskih informacija, gdje je takva tajnost zaštićena zakonom u cilju zaštite opravdanog gospodarskog interesa;
  - (d) prava intelektualnog vlasništva; ili

(e) tajnost osobnih podataka i/ili dokumenata koji se odnose na fizičku osobu ako ta osoba nije pristala na otkrivanje informacija u javnosti, kada je takva tajnost osigurana nacionalnim pravom.

Prethodno spomenuti razlozi za tajnost tumače se na restriktivan način, vodeći računa o javnim interesima kojima služi otkrivanje i o tome odnose li se informacije na ispuštanja u okoliš.

2. U okviru stavka 1 (c), otkrivanje bilo koje informacije o ispuštanjima bitne za zaštitu okoliša razmatra se u skladu s nacionalnim pravom.

3. U slučajevima kada se podaci smatraju tajnima prema stavku 1., u registru treba biti naznačeno koja je vrsta informacija zaštićena, na način da se, primjerice, ukoliko je to moguće, navedu generički kemijski podaci, te razlog zbog kojeg su zaštićeni.

Članak 13.

SUDJELOVANJE JAVNOSTI U RAZVOJU NACIONALNIH REGISTARA ISPUŠTANJA I PRIJENOSA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI

1. Svaka je stranka dužna na odgovarajući način omogućiti sudjelovanje javnosti u izradi vlastitog nacionalnog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, u okviru svog nacionalnog prava.

2. Za potrebe stavka 1. svaka je stranka dužna osigurati mogućnost slobodnog pristupa javnosti informacijama o predloženim mjerama vezanim uz razvoj vlastitog nacionalnog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari te podnošenja bilo kakvih primjedbi, informacija, analiza ili mišljenja koji su bitni za proces odlučivanja, i koje odgovarajuće tijelo na primjereni način razmatra.

3. Svaka je stranka dužna osigurati pravodobnu objavu informacije o donošenju odluke o uspostavi ili znatnijoj promjeni svog registra, i promišljanja na kojima se takva odluka temelji.

Članak 14.

PRISTUP PRAVOSUĐU

1. U okviru svojeg domaćeg zakonodavstva svaka je stranka dužna osigurati da svaka osoba koja smatra kako je njegov ili njezin zahtjev za informacijom iz članka 11., stavka 2., zanemaren, nepravilno odbijen, bilo djelomično ili u cijelosti, kako je na njega odgovoreno na neodgovarajući način ili kako se s njime nije postupalo sukladno odredbama toga stavka, ima pristup postupku ocjene pred sudom ili nekim drugim neovisnim i nepristranim zakonski utemeljenim tijelom.

2. Uvjeti iz stavka 1. ne utječu na odnosna prava i obveze stranaka prema važećim ugovorima koji se među njima primjenjuju, a vezani su uz predmet ovog članka.

Članak 15.

OSPOSOBLJAVANJE

1. Svaka je stranka dužna promicati svijest javnosti o svom registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari, te osigurati pomoć i smjernice u pristupu tom registru te razumijevanju i korištenju u njemu sadržanih informacija.

2. Svaka stranka treba osigurati odgovarajuće osposobljavanje nadležnih tijela vlasti i tijela, te smjernice koje će im pomagati u provođenju njihovih dužnosti prema ovom Protokolu.

Članak 16.

MEĐUNARODNA SURADNJA

1. Stranke su dužne, kada je to prikladno, surađivati i međusobno si pomagati:

(a) u međunarodnim djelovanjima kao podršci ciljevima ovog Protokola;

(b) na temelju uzajamnog sporazuma stranaka na koje se to odnosi u provedbi nacionalnih sustava u skladu s ovim Protokolom;

(c) pri zajedničkom korištenju informacija temeljem ovog Protokola o ispuštanjima i prijenosima u graničnim područjima; i

(d) pri zajedničkom korištenju informacija temeljem ovog Protokola o prijenosima među strankama.

2. Stranke su dužne poticati međusobnu suradnju i suradnju s odgovarajućim međunarodnim organizacijama, kako je to prikladno, u cilju promicanja:

(a) svijesti javnosti na međunarodnoj razini;

(b) prijenosa tehnologije; i

(c) pružanja tehničke pomoći strankama koje su zemlje u razvoju i strankama s gospodarstvima u tranziciji, u pitanjima vezanim uz ovaj Protokol.

Članak 17.

SASTANAK STRANAKA

1. Ovim Protokolom uspostavlja se sastanak stranaka. Prva sjednica sastanka stranaka saziva se najkasnije dvije godine nakon stupanja ovog Protokola na snagu. Nakon toga, redovne sjednice sastanka stranaka održavaju se naizmjenično ili usporedno s redovnim sastancima stranaka Konvencije, ako stranke ovog Protokola ne odluče drukčije. Izvanredna sjednica sastanka stranaka održat će se ako se takva odluka donese tijekom redovnog zasjedanja ili na pisani zahtjev neke stranke pod uvjetom da, u roku šest mjeseci od priopćenja izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu o odnosnom zahtjevu svim strankama, taj zahtjev podrži najmanje jedna trećina tih stranaka.

2. Sastanak stranaka stalno će preispitivati provedbu i razvoj ovog Protokola na temelju redovnih izvješća stranaka te će u tu svrhu:

(a) preispitivati razvoj registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari te promicati njihovo postupno jačanje i međusobno približavanje;

(b) određivati smjernice koje će olakšati izvješćivanje stranaka prema Protokolu, imajući na umu potrebu da se izbjegne udvostručivanje aktivnosti;

- (c) određivati program rada;
- (d) razmatrati i, gdje je to prikladno, usvajati mjere za jačanje međunarodne suradnje u skladu s člankom 16.;
- (e) uspostavljati ona pomoćna tijela koja se smatraju potrebnim;
- (f) razmatrati i usvajati prijedloge za one izmjene i dopune ovog Protokola i njegovih dodataka koje se smatraju nužnima za potrebe ovog Protokola, u skladu s odredbama članka 20.;
- (g) na prvoj sjednici razmotriti i sporazumno usvojiti poslovnik za sjednice sastanka stranaka i sjednice njegovih pomoćnih tijela, uzimajući u obzir sve poslovnike usvojene od strane sastanka stranaka Konvencije;
- (h) razmotriti sporazumnu uspostavu financijskih dogovora i mehanizama tehničke pomoći u svrhu olakšanja provedbe ovog Protokola;
- (i) zahtijevati, gdje je to prikladno, usluge ostalih odgovarajućih međunarodnih tijela kako bi se ostvarili ciljevi ovog Protokola; i
- (j) razmatrati i poduzimati sve dodatne aktivnosti koje mogu biti potrebne za unaprjeđivanje ciljeva ovog Protokola, poput usvajanja smjernica i preporuka kojima se promiče njegova provedba.

3. Sastanak stranaka olakšavat će razmjenu informacija o iskustvima stečenim u izvješćivanju o prijenosima pojedinih onečišćujućih tvari i pojedinih vrsta otpada, i preispitivat će ta iskustva kako bi se istražila mogućnost usklađivanja ovih dvaju pristupa, vodeći računa o interesu javnosti za informacijama u skladu s člankom 1. i o ukupnoj djelotvornosti nacionalnih registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari.

4. Ujedinjeni narodi, njihove specijalizirane ustanove i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i sve države odnosno regionalne organizacije gospodarske integracije koje prema članku 24. imaju pravo potpisati ovaj Protokol, ali koje nisu njegove stranke, kao i svaka međuvladina organizacija koja je stručna u područjima obuhvaćenim ovim Protokolom, imaju pravo sudjelovanja, u svojstvu promatrača, na sjednicama sastanka stranaka. Njihovo primanje i sudjelovanje podliježe odredbama poslovnika usvojenog od strane sastanka stranaka.

5. Svaka nevladina organizacija koja je stručna u područjima obuhvaćenim ovim Protokolom koja je obavijestila izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu o svojoj želji da bude zastupljena na sjednici sastanka stranaka ima pravo sudjelovanja u svojstvu promatrača, osim ako jedna trećina stranaka nazočnih na sjednici uloži prigovore. Njihovo primanje i sudjelovanje podliježe odredbama poslovnika usvojenog od strane sastanka stranaka.

Članak 18.

PRAVO GLASA

1. Svaka stranka ovog Protokola ima jedan glas, osim kako je navedeno u odredbama stavka 2.

2. Regionalne organizacije gospodarske integracije, u pitanjima unutar njihove nadležnosti, koriste svoje pravo glasa s brojem glasova jednakim broju njihovih država članica koje su stranke Protokola. Takve organizacije svoje pravo glasa ne smiju koristiti ako njihove države članice koriste svoje pravo, i obrnuto.

Članak 19.

DODACI

Dodaci ovom Protokolu čine njegov sastavni dio i, ako izričito nije navedeno drukčije, upućivanje na ovaj Protokol istovremeno je upućivanje na sve njegove dodatke.

Članak 20.

IZMJENE I DOPUNE

1. Svaka stranka može predlagati izmjene i dopune Protokola.
2. Prijedlozi izmjena i dopuna Protokola razmatraju se na sjednici sastanka stranaka.
3. Sve predložene izmjene i dopune Protokola podnose se u pisanom obliku tajništvu, koje je dužno, najmanje šest mjeseci prije sjednice na kojoj se predlaže njihovo usvajanje, o tome obavijestiti sve stranke, druge države i regionalne organizacije gospodarske integracije koje su prihvatile obveze koje nameće Protokol, a za koje isti još nije stupio na snagu, te potpisnice.
4. Stranke su dužne nastojati postići sporazumni dogovor o svakoj predloženoj izmjeni odnosno dopuni Protokola. Ukoliko unatoč svim naporima takav dogovor nije postignut, predmetna izmjena odnosno dopuna se, kao posljednjim sredstvom, usvaja tročetvrtinskom većinom glasova stranaka koje su prisutne na sjednici i koje glasuju.
5. Za potrebe ovog članka, "stranke koje su prisutne na sjednici i koje glasuju" znači stranke koje su prisutne i daju svoj pozitivan ili negativan glas.
6. Sve izmjene i dopune Protokola usvojene u skladu sa stavkom 4. ovog članka tajništvo dostavlja depozitaru, koji je dužan razaslati ih svim strankama, drugim državama i regionalnim organizacijama gospodarske integracije koje su prihvatile obveze koje nameće Protokol, a za koje isti još nije stupio na snagu, te potpisnicama.
7. Izmjena i dopuna, osim izmjena i dopuna nekog dodatka, za one stranke koje su ju ratificirale, prihvatile ili odobrile stupa na snagu devedesetog dana od datuma kada depozitar primi isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju najmanje od tri četvrtine stranaka koje su to bile u vrijeme njezinog usvajanja. Nakon toga, izmjena odnosno dopuna za svaku drugu stranku stupa na snagu devedesetog dana nakon što odnosna stranka položi svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju izmjene i dopune.
8. U pogledu izmjene ili dopune nekog dodatka, stranka koja ju ne prihvati dužna je o tome pisanim putem obavijestiti depozitara u roku od dvanaest mjeseci od datuma njezine dostave od strane depozitara. Depozitar je dužan bez odloge obavijestiti sve stranke o primitku takve obavijesti. Stranka može u svako doba povući prethodnu obavijest o neprihvatanju, nakon čega za tu stranku izmjena odnosno dopuna dodatka stupa na snagu.

9. Po isteku dvanaest mjeseci od datuma kada ju depozitar dostavi u skladu sa stavkom 6., izmjena odnosno dopuna dodatka stupa na snagu za one stranke koje depozitaru nisu dostavile obavijest u skladu s odredbama stavka 8., pod uvjetom da u to vrijeme takvu obavijest nije dostavilo više od jedne trećine stranaka koje su to bile u vrijeme usvajanja te izmjene odnosno dopune.

10. Ako je izmjena ili dopuna nekog dodatka izravno povezana s izmjenom ili dopunom Protokola, ona ne može stupiti na snagu sve dok na snagu ne stupi izmjena odnosno dopuna Protokola.

Članak 21.

TAJNIŠTVO

Izvršni tajnik Gospodarskog povjerenstva za Europu za ovaj Protokol obavlja sljedeće tajničke funkcije:

- (a) pripremu i održavanje sjednica sastanka stranaka;
- (b) prosljeđivanje strankama izvješća i drugih informacija zaprimljenih u skladu s odredbama Protokola;
- (c) izvješćivanje sastanka stranaka o aktivnostima tajništva; i
- (d) druge funkcije koje odredi sastanak stranaka na temelju raspoloživih sredstava.

Članak 22.

POŠTIVANJE

Na prvoj sjednici sastanka stranaka sporazumno se uspostavljaju postupci suradnje i institucionalni dogovori izvansudske, nepristrane i savjetodavne prirode, u cilju procjene i promicanja pridržavanja odredbi Protokola te rješavanja slučajeva nepridržavanja. Pri uspostavi takvih postupaka i dogovora, sastanak stranaka razmotrit će, među ostalim, mogu li se uzeti u obzir informacije o pitanjima vezanim uz Protokol primljeni od predstavnika javnosti.

Članak 23.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Ukoliko između dvije ili više stranaka dođe do spora u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Protokola, one su dužne rješenje potražiti u pregovorima ili nekom drugom mirnom načinu rješavanja sporova koji je prihvatljiv strankama u sporu.

2. Prigodom potpisivanja, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa ovom Protokolu, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, svaka stranka može pisanim putem izjaviti depozitaru da, u slučaju spora koji se ne riješi u skladu sa stavkom 1., prihvaća jedno ili oba sljedeća sredstva za rješavanje sporova kao obvezatna u odnosu na svaku stranku koja je preuzela istu obvezu:

- (a) upućivanje spora Međunarodnom sudu;
- (b) arbitražu sukladno postupku utvrđenom u dodatku IV.

Regionalna organizacija gospodarske integracije može dati izjavu sa sličnim učinkom u vezi s arbitražom, u skladu s postupcima iz podstavka (b).

3. Ukoliko su stranke u sporu prihvatile oba načina rješavanja sporova navedena u stavku 2., spor se može uputiti samo Međunarodnom sudu, ako se stranke ne dogovore drugačije.

Članak 24.

POTPISIVANJE

Ovaj Protokol bit će otvoren za potpisivanje od 21. do 23. svibnja 2003. u Kijevu (Ukrajina), prigodom Pete ministarske konferencije "Okoliš za Europu", a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 31. prosinca 2003., državama članicama Ujedinjenih naroda, i regionalnim organizacijama gospodarske integracije čije su članice suverene države članice Ujedinjenih naroda, i na koje su njihove države članice prenijele ovlaštenja u svezi s pitanjima kojima se bavi ovaj Protokol, uključujući ovlaštenja za sklapanje ugovora u svezi s istima.

Članak 25.

DEPOZITAR

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda djelovat će kao depozitar ove Konvencije.

Članak 26.

RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE I PRISTUP

1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju od strane država potpisnica i regionalnih organizacija gospodarske integracije iz članka 24.

2. Protokol je otvoren za pristup od 1. siječnja 2004. državama i regionalnim organizacijama gospodarske integracije iz članka 24.

3. Svaka regionalna organizacija gospodarske integracije iz članka 24. koja postane strankom, a da niti jedna od njezinih država članica to nije, podliježe svim obvezama iz ovog Protokola. Ako jedna ili više država članica takve organizacije jest stranka Protokola, ta organizacija i njezine države članice donose odluku o odgovarajućim odgovornostima vezanim uz ispunjenje obveza iz ovog Protokola. U takvim slučajevima, odnosna organizacija i države članice nemaju pravo istodobno izvršavati svoja prava temeljem ovog Protokola.

4. U svojim ispravama o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu regionalne organizacije gospodarske integracije iz članka 24. izjavljuju opseg svojih ovlaštenja u pogledu pitanja koja uređuje ovaj Protokol. Ove organizacije također su dužne obavijestiti depozitara o svakoj značajnoj promjeni opsega njihovih ovlaštenja.

Članak 27.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ovaj Protokol stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma polaganja šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.
2. Za potrebe stavka 1., niti jedna isprava koju položi neka regionalna organizacija gospodarske integracije ne smatra se kao dodatna onima koje su položile države članice takve organizacije.
3. Za svaku državu ili organizaciju regionalne gospodarske integracije koja ratificira, prihvati ili odobri ovaj Protokol ili mu pristupi nakon polaganja šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, Protokol stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu takve države ili organizacije.

Članak 28.

REZERVE

Na ovaj Protokol ne mogu se staviti rezerve.

Članak 29.

POVLAČENJE

U bilo koje doba po isteku tri godine od datuma stupanja ovog Protokola na snagu za neku stranku, ta stranka može se povući iz Protokola putem pisane obavijesti upućene depozitaru. Svako takvo povlačenje stupa na snagu devedesetoga dana od datuma kada ga depozitar primi.

Članak 30.

VJERODOSTOJNI TEKSTOVI

Izvornik ovog Protokola, čiji su engleski, francuski i ruski tekst jednako vjerodostojni, bit će položen kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU GORE NAVEDENOG niže potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Protokol.

SASTAVLJENO u Kijevu, ovog dvadesetprvog dana svibnja dvije tisuće treće.

DODACI

DODATAK I

Djelatnosti

Br.	Djelatnost	Prag kapaciteta (stupac 1)	Prag zaposlenika (stupac 2)
1.	Energetika		
(a)	Rafinerije mineralnih ulja i plina	*	10 zaposlenika
(b)	Postrojenja za uplinjavanje i ukapljivanje	*	
(c)	Termoelektreane i druga postrojenja za loženje	Toplinski unos od 50 MW	
(d)	Koksne peći	*	
(e)	Postrojenja za obradu ugljena	Kapacitet 1 tona na sat	
(f)	Postrojenja za proizvodnju ugljenih proizvoda i krutog bezdimnog goriva	*	
2.	Proizvodnja i prerada metala		
(a)	Postrojenja za pečenje ili sinteriranje rudače (uključujući sulfidnu rudaču)	*	10 zaposlenika
(b)	Postrojenja za proizvodnju sirovoga željeza ili čelika (primarno ili sekundarno taljenje), uključujući neprekidno lijevanje	Kapacitet 2,5 tone na sat	
(c)	Postrojenja za preradu nebojenih metala: (i) postrojenja za vruće valjanje, (ii) kovačnice s čekićima (iii) nanošenje zaštitne prevlake od taljenoga metala,	Kapacitet 20 tona sirovog čelika na sat Energija od 50 kJ po čekiću, a korištena toplinska snaga prelazi 20 MW Kapacitet 2 tone sirovoga čelika na sat	
(d)	Ljevaonice nebojenih metala	Proizvodna sposobnost 20 tona na dan	
(e)	Postrojenja: (i) za proizvodnju neprerađenih obojenih metala iz metalnih rudača, koncentrata ili sekundarnih sirovina putem metalurškog, kemijskog ili elektrolitskog procesa	*	

Br.	Djelatnost	Prag kapaciteta (stupac 1)	Prag zaposlenika (stupac 2)
	(ii) za topljenje, uključujući legiranje, obojenih metala, uključujući obnovljene proizvode (rafiniranje, lijevanje itd.)	Kapacitet 4 tone na dan za olovo i kadmij, ili 20 tona na dan za sve druge metale	10 zaposlenika
(f)	Postrojenja za površinsku obradu metala i plastičnih materijala, u kojima se koristi elektrolitski ili kemijski proces	Obujam kada za obradu 30 m ³	
3.	Industrija minerala		
(a)	Podzemni rudnici i srodni postupci	*	10 zaposlenika
(b)	Površinski kopovi	Površina pod rudnikom 25 hektara	
(c)	Postrojenja za proizvodnju:		
	(i) cementnog klinkera u rotacijskim pećima	Proizvodni kapacitet 500 tona na dan	
	(ii) vapna u rotacijskim pećima	Proizvodni kapacitet preko 50 tona na dan	
	(iii) cementnog klinkera ili vapna u drugim pećima	Proizvodni kapacitet 50 tona na dan	
(d)	Postrojenja za proizvodnju azbesta i proizvoda na bazi azbesta	*	
(e)	Postrojenja za proizvodnju stakla uključujući staklena vlakna	Kapacitet taljenja 20 tona na dan	
(f)	Postrojenja za taljenje mineralnih tvari uključujući proizvodnju mineralnih vlakana	Kapacitet taljenja 20 tona na dan	
(g)	Postrojenja za proizvodnju keramičkih proizvoda pečenjem, naročito crijepova, opeke, vatrostalne opeke, keramičkih pločica, fine keramike ili porculana	Proizvodni kapacitet 75 tona na dan, ili kapacitet peći 4 m ³ , te unos od 300 kg/m ³ po peći	
4.	Kemijska industrija		

Br.	Djelatnost	Prag kapaciteta (stupac 1)	Prag zaposlenika (stupac 2)
(a)	Kemijska postrojenja za industrijsku proizvodnju osnovnih organskih kemikalija, kao što su: <ul style="list-style-type: none"> (i) jednostavni ugljikovodici (lančani ili ciklički, zasićeni ili nezasićeni, alifatski ili aromatski) (ii) ugljikovodici koji sadrže kisik, kao što su alkoholi, aldehidi, ketoni, karboksilne kiseline, esteri, acetati, eteri, peroksidi, epoksidne smole (iii) sulfurirani ugljikovodici (iv) ugljikovodici koji sadrže dušik, kao što su amini, amidi, nitrozo spojevi, nitro spojevi ili nitratni spojevi, nitrili, cijanati, izocijanati (v) ugljikovodici koji sadrže fosfor (vi) halogenirani ugljikovodici (vii) organometalni spojevi (viii) osnovni plastični materijali (polimeri, sintetska vlakna i celulozna vlakna) (ix) sintetske gume (elastomeri) (x) bojila i pigmenti (xi) površinski aktivna sredstva i tvari 	*	
(b)	Postrojenja za industrijsku proizvodnju osnovnih anorganskih kemikalija, kao što su: <ul style="list-style-type: none"> (i) plinovi kao što su amonijak, klor ili klorovodik, fluor ili fluorovodik, ugljikovi oksidi, sumporni spojevi, dušikovi oksidi, vodik, sumporni dioksid, karbonilklorid (ii) kiseline kao što su kromna kiselina, fluorovodična kiselina, fosforna kiselina, dušična kiselina, klorovodična kiselina, sumporna kiselina, otopina sumpornog trioksida u sumpornoj kiselini, sulfitna kiselina (iii) lužine kao što su amonijev hidroksid, kalijev hidroksid, natrijev hidroksid (iv) soli kao što su amonijev klorid, kalijev klorat, kalijev karbonat, natrijev karbonat, perborat, srebrni nitrat (v) nemetali, metalni oksidi ili drugi anorganski spojevi kao što su kalcijev karbid, silicij, silicijev karbid 	*	10 zaposlenika
(c)	Kemijska postrojenja za industrijsku proizvodnju fosfatnih, dušičnih i kalijevih gnojiva (jednostavna ili složena gnojiva)	*	
(d)	Kemijska postrojenja za industrijsku proizvodnju osnovnih proizvoda za zaštitu bilja i biocida	*	
(e)	Postrojenja u kojima se za industrijsku proizvodnju osnovnih farmaceutskih proizvoda rabi kemijski ili biološki postupak	*	
(f)	Postrojenja za industrijsku proizvodnju eksploziva i pirotehničkih proizvoda	*	10 zaposlenika

Br.	Djelatnost	Prag kapaciteta (stupac 1)	Prag zaposlenika (stupac 2)
5.	Gospodarenje otpadom i otpadnim vodama		
(a)	Postrojenja za spaljivanje, pirolizu, uporabu, kemijsku obradu ili odlaganje opasnoga otpada	Kapacitet prihvata 10 tona na dan	10 zaposlenika
(b)	Postrojenja za spaljivanje komunalnoga otpada	Kapacitet 3 tone na sat	
(c)	Postrojenja za zbrinjavanje neopasnoga otpada	Kapacitet 50 tona na dan	
(d)	Odlagališta (osim odlagališta inertnoga otpada)	Kapacitet prihvata 10 tona na dan ili ukupni kapacitet 25.000 tona	
(e)	Postrojenja za zbrinjavanje ili recikiranje životinjskih lešina i životinjskog otpada	Kapacitet obrade 10 tona na dan	
(f)	Uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda	Kapacitet 100.000 ekvivalenata stanovnika	
(g)	Uređaji za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda s neovisnim upravljanjem u kojima se vrši pročišćavanje za jednu ili više djelatnosti iz ovog dodatka	Kapacitet 10 000 m ³ na dan	
6.	Proizvodnja i prerada papira i drva		
(a)	Industrijska postrojenja za proizvodnju vlakana od drva ili sličnih vlaknastih materijala	*	10 zaposlenika
(b)	Industrijska postrojenja za proizvodnju papira i kartona i drugih primarnih drvnih proizvoda (primjerice iverica, furnir i šperploča)	Proizvodni kapacitet 20 tona na dan	
(c)	Industrijska postrojenja za kemijsku zaštitu drva i proizvoda od drva	Proizvodni kapacitet 50 m ³ na dan	
7.	Intenzivni uzgoj stoke i ribogojilišta		
(a)	Postrojenja za intenzivni uzgoj peradi ili svinja	(i) 40 000 mjesta za perad (ii) 2 000 mjesta za tovljenike (iznad 30 kg) (iii) 750 mjesta za krmače	10 zaposlenika
(b)	Intenzivni uzgoj ribe i školjkaša	1 000 tona ribe i školjkaša godišnje	
8.	Životinjski i biljni proizvodi iz sektora prehrane i pića		
(a)	Klaonice	Kapacitet proizvodnje trupala 50 tona na dan	10 zaposlenika

Br.	Djelatnost	Prag kapaciteta (stupac 1)	Prag zaposlenika (stupac 2)
(b)	Obrada i prerada namijenjena proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića od: (i) životinjskih sirovina (osim mlijeka) (ii) biljnih sirovina	Kapacitet proizvodnje gotovih proizvoda 75 tona na dan Kapacitet proizvodnje gotovih proizvoda 300 tona na dan (prosječna tromjesečna vrijednost)	
(c)	Obrada i prerada mlijeka	Kapacitet prihvata 200 tona mlijeka na dan (prosječna godišnja vrijednost)	
9.	Ostale aktivnosti		
(a)	Postrojenja za prethodnu obradu (postupci poput pranja, izbjeljivanja, mercerizacije) ili bojenje vlakana ili tekstila	Kapacitet obrade 10 tona na dan	10 zaposlenika
(b)	Postrojenja za štavljenje kože i krzna	Kapacitet obrade 12 tona gotovog proizvoda na dan	
(c)	Postrojenja za površinsku obradu tvari, predmeta i proizvoda uporabom organskih otapala, a posebno za apreturu, tiskanje, premazivanje, odmaščivanje, vodonepropusnu obradu materijala, lijepljenje, bojanja, čišćenje ili impregniranje	Kapacitet utroška 150 kg na sat ili 200 tona godišnje	
(d)	Postrojenja za proizvodnju ugljika (antracita) ili elektrografita spaljivanjem ili grafitizacijom	*	
(e)	Postrojenja za gradnju, te bojanje ili uklanjanje boje s brodova	Kapacitet za brodove duge 100 m	

Objašnjenja:

Stupac 1 sadrži pragove kapaciteta iz članka 7., stavak 1 (a).

Zvezdica (*) označava da se ne primjenjuje prag kapaciteta (izvješća se dostavljaju za sva postrojenja).

Stupac 2 sadrži prag zaposlenika iz članka 7., stavak 1 (b).

“10 zaposlenika” označava ekvivalent od 10 zaposlenika s punim radnim vremenom.

DODATAK II.

Onečišćujuće tvari

Br.	CAS broj	Onečišćujuća tvar	Prag ispuštanja (stupac 1)			Prag za prijenose onečišćujućih tvari izvan mjesta nastanka (stupac 2) kg/god	Prag proizvodnje, prerade ili korištenja (stupac 3) kg/god
			u zrak (stupac 1a) kg/god	u vodu (stupac 1b) kg/god	u tlo (stupac 1c) kg/god		
1	74-82-8	Metan (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Ugljikov monoksid (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Ugljikov dioksid (CO ₂)	100 mln	-	-	-	*
4		Fluorirani ugljikovodici (HFC)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Didušikov oksid (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Amonijak (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Nemetanski hlapivi organski spojevi (NMHOS)	100 000	-	-	-	*
8		Oksidi dušika izraženi kao dušikov dioksid (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluoriraniugljik (PFC)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Sumpor heksafluorid (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Oksidi sumpora izraženi kao sumporov dioksid (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Ukupni dušik	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Ukupni fosfor	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Klorofluorouglijkovodici (HCFC)	1	-	-	100	10 000
15		Klorofluorouglijik (CFC)	1	-	-	100	10 000
16		Haloni	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsen i spojevi (kao As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Kadmij i spojevi (kao Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Krom i spojevi (kao Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Bakar i spojevi (kao Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Živa i spojevi (kao Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nikal i spojevi (kao Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Olovo i spojevi (kao Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Cink i spojevi (kao Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alaklor	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldrin	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazin	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Kloridan	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Klordekon	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Klorfenvinfos	-	1	1	5	10 000
31	85535-84-8	Klorirani alkani, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1	10	10 000
32	2921-88-2	Klorpirifos	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-dikloretan (EDC)	1 000	10	10	100	10 000
35	75-09-2	Diklometan (DCM)	1 000	10	10	100	10 000

Br.	CAS broj	Onečišćujuća tvar	Prag ispuštanja (stupac 1)			Prag za prijenose onečišćujućih tvari izvan mjesta nastanka (stupac 2) kg/god	Prag proizvodnje, prerade ili korištenja (stupac 3) kg/god
			u zrak (stupac 1a) kg/god	u vodu (stupac 1b) kg/god	u tlo (stupac 1c) kg/god		
36	60-57-1	Dieldrin	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulfan	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endrin	1	1	1	1	1
40		Halogenirani organski spojevi (kao AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptaklor	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Heksaklorbenzen (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Heksaklorbutadien (HCBd)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-heksaklorcikloheksan (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindan	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mireks	1	1	1	1	1
47		PCDD +PCDF (poliklorirani dibenzodoksini + poliklorirani dibenzofurani) (kao TEQ)	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
48	608-93-5	Pentaklorbenzen	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentaklorfenol (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polikloriranibifenili (PCB)	0.1	0.1	0.1	1	50
51	122-34-9	Simazin	-	1	1	5	10 000
52	127-18-4	Tetrakloretilen (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetraklormetan (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	2002-48-1	Triklorbenzeni (TCB)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-trikloretan	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,2,2-tetrakloretan	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Triklloretilen	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Triklormetan	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toksafen	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Vinil klorid	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Antracen	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzen	1 000	200 (kao BTEX) ^{a/}	200 (kao BTEX) ^{a/}	2 000 (kao BTEX) ^{a/}	10 000
63		Bromirani difenileteri (PBDE)	-	1	1	5	10 000
64		Nonilfenol i nonilfenol etoksilati (NP/NPE) i srodne tvari	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Etil benzen	-	200 (kao BTEX) ^{a/}	200 (kao BTEX) ^{a/}	2 000 (kao BTEX) ^{a/}	10 000
66	75-21-8	Etilen-oksidi	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Izoproturon	-	1	1	5	10 000

Br.	CAS broj	Onečišćujuća tvar	Prag ispuštanja (stupac 1)			Prag za prijenose onečišćujućih tvari izvan mjesta nastanka (stupac 2) kg/god	Prag proizvodnje, prerade ili korištenja (stupac 3) kg/god
			u zrak (stupac 1a) kg/god	u vodu (stupac 1b) kg/god	u tlo (stupac 1c) kg/god		
68	91-20-3	Naftalen	100	10	10	100	10 000
69		Organokositreni spojevi (kao ukupni Sn)	-	50	50	50	10 000
70	117-81-7	Di-(2-etil-heksil)-ftalat (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Fenoli (kao ukupni C)	-	20	20	200	10 000
72		Polciklički aromatski ugljikovodici (PAU) ^{b/}	50	5	5	50	50
73	108-88-3	Toluen	-	200 (kao BTEX) ^{a/}	200 (kao BTEX) ^{a/}	2 000 (kao BTEX) ^{a/}	10 000
74		Tributilkositar i spojevi	-	1	1	5	10 000
75		Trifenilkositar i spojevi	-	1	1	5	10 000
76		Ukupni organski ugljik (TOC) (kao ukupni C ili COD/3)	-	50 000	-	-	**
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Ksileni	-	200 (kao BTEX) ^{a/}	200 (kao BTEX) ^{a/}	2 000 (kao BTEX) ^{a/}	10 000
79		Kloridi (kao ukupni Cl)	-	2 milijuna	2 milijuna	2 milijuna	10 000 ^{d/}
80		Spojevi klora izraženi kao klorovodik (HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Azbest	1	1	1	10	10 000
82		Cijanidi (kao ukupni CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluoridi (kao ukupni F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000 ^{d/}
84		Spojevi fluora izraženi kao fluorovodik (kao HF)	5 000	-	-	-	10 000
85	74-90-8	Cijanovodik (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Čestice (PM ₁₀)	50 000	-	-	-	*

Objašnjenja:

CAS broj onečišćujuće tvari je oznaka iz *Chemical Abstracts Service*.

Stupac 1 sadrži pragove iz članka 7. stavka 1. (a)(i) i (iv). Ako prag određenog podstupca (zrak, voda, tlo) bude prekoračen, izvješće o ispuštanjima u, ili, za onečišćujuće tvari u otpadnim vodama namijenjenim pročišćavanju – izvješće o prijenosima u sastavnicu okoliša navedenu u predmetnom podstupcu, obvezatno je za odnosnu organizacijsku jedinicu, za one stranke koje su odabrale sustav izvješćivanja sukladno članku 7. stavku 1. (a).

Stupac 2 sadrži pragove iz članka 7. stavka 1. (a)(ii). Ako prag iz ovog stupca bude prekoračen za određenu onečišćujuću tvar, izvješće o prijenosu te onečišćujuće tvari izvan mjesta nastanka obvezatno je za odnosnu organizacijsku jedinicu, za one stranke koje su odabrale sustav izvješćivanja sukladno članku 7 stavku 1. (a)(ii).

Stupac 3 sadrži pragove iz članka 7. stavka 1. (b). Ako prag iz ovog stupca bude prekoračen za određenu onečišćujuću tvar, izvješće o prijenosu te onečišćujuće tvari izvan mjesta nastanka obvezatno je za odnosnu organizacijsku jedinicu, za one stranke koje su odabrale sustav izvješćivanja sukladno članku 7. stavku 1. (b).

Povlaka (-) znači da za odnosni parametar nije potrebno dostavljati izvješća.

Zvjezdica (*) znači da za ovu onečišćujuću tvar treba koristiti prag ispuštanja iz stupca (1)(a), a ne prag proizvodnje prerade ili korištenja.

Dvostruka zvjezdica (**) znači da za ovu onečišćujuću tvar treba koristiti prag ispuštanja iz stupca (1)(b), a ne prag proizvodnje prerade ili korištenja.

Napomene:

a/ Dostava podataka po pojedinačnim onečišćujućim tvarima je obvezna ukoliko je prag za BTEX prekoračena (zbroj pojedinačnih vrijednosti benzena, toluena, etilbenzena i ksilena).

b/ Policiklički aromatski ugljikovodici (PAU) mjere se kao benzo(a)piren (50-32-8), benzo(b)fluoranten (205-99-2), benzo(k)fluoranten (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)piren (193-39-5) (izvedeno iz Protokola o postojanim organskim onečišćujućim tvarima uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka).

c/ Kao anorganski spojevi.

DODATAK III.

Dio A**Postupci zbrinjavanja ('D')**

- odlaganje u ili na tlo (npr. odlagalište)
- obrada u tlu (npr. biološka razgradnja tekućeg ili muljevito­g otpada u tlu)
- duboko utiskivanje (npr. utiskivanje otpada crpkama u bušotine, iscrpljena ležišta soli ili prirodne šupljine)
- odlaganje u površinske bazene (npr. odlaganje tekućeg ili muljevito­g otpada u jame, bazene ili lagune)
- odlaganje na posebno pripremljeno odlagalište (npr. polaganje u povezane komore koje su zatvorene i izolirane jedna od druge kao i od okoliša)
- ispuštanje u kopnene vode isključujući mora/oceane
- ispuštanje u mora/oceane, uključujući ukapanje u morsko dno
- biološka obrada koja nije specificirana drugdje u ovom dodatku, a kojom nastaju konačni spojevi ili smjese koji se zbrinjavaju kroz neki od postupaka navedenih u ovom dijelu
- fizikalno-kemijska obrada koja nije specificirana drugdje u ovom dodatku, a kojom nastaju konačni spojevi ili smjese koji se zbrinjavaju kroz neki od postupaka navedenih u ovom dijelu (npr. isparavanje, sušenje, kalciniranje, neutralizacija, taloženje)
- spaljivanje na kopnu
- spaljivanje na moru
- trajno skladištenje (npr. smještaj spremnika u rudnik)
- spajanje ili miješanje prije podvrgavanja nekom od postupaka navedenih u ovom dijelu
- prepakiranje prije podvrgavanja nekom od postupaka navedenih u ovom dijelu
- skladištenje prije podvrgavanja nekom od postupaka navedenih u ovom dijelu

Dio B**Postupci uporabe ('R')**

- uporaba kao gorivo (osim u izravnom spaljivanju) ili drugi načini proizvodnje energije
- obnavljanje/regeneracija otpadnog otapala
- recikliranje/obnavljanje organskih tvari koje se ne koriste kao otapala
- recikliranje/obnavljanje metala i spojeva metala
- recikliranje/obnavljanje drugih anorganskih materijala
- regeneracija kiselina ili lužina
- uporaba sastojaka koji se koriste za smanjivanje onečišćenja
- uporaba sastojaka iz katalizatora
- ponovna prerada otpadnih ulja ili drugi načini ponovne uporabe otpadnih ulja
- obrada u tlu u svrhu poljoprivrednog ili ekološkog poboljšanja
- uporaba ostataka materijala dobivenih iz u ovom dijelu gore navedenih postupaka uporabe
- razmjena otpada radi podvrgavanja nekom od u ovom dijelu gore navedenih postupaka
- gomilanje materijala namijenjenih nekom od postupaka navedenih u ovom dijelu

DODATAK IV.

Arbitraža

1. U slučaju upućivanja spora na arbitražu u skladu s člankom 23., stavak 2., ovog Protokola, stranka ili stranke dužne su diplomatskim putem obavijestiti drugu stranku ili stranke u sporu, kao i tajništvo, o predmetu arbitraže te posebno navesti članke Protokola čije je tumačenje ili primjena sporna. Tajništvo je zaprimljenu informaciju dužno proslijediti svim strankama Protokola.
2. Arbitražni sud će se sastojati od tri člana. Stranka ili stranke tužitelji i druga stranka ili stranke u sporu imenovat će po jednog arbitra, a dva tako imenovana arbitra zajedničkim će dogovorom imenovati trećeg arbitra koji će biti predsjednik arbitražnog suda. Ovaj potonji ne smije biti iste nacionalnosti kao bilo koja od stranaka u sporu, ni imati svoje uobičajeno mjesto boravišta na području bilo koje od tih stranaka, ni biti zaposlen od bilo koje od njih, niti se ranije smio baviti predmetnim slučajem u bilo kojem drugom svojstvu.
3. Ukoliko se u roku od dva mjeseca od imenovanja drugog arbitra ne odredi predsjednik arbitražnog suda, izvršni će tajnik Gospodarskog povjerenstva za Europu, na zahtjev bilo koje stranke u sporu odrediti predsjednika u roku sljedeća dva mjeseca.
4. Ako jedna od stranaka u sporu ne imenuje arbitra u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti iz stavka 1., druga stranka može o tome obavijestiti izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu, koji će imenovati predsjednika arbitražnoga suda u roku sljedeća dva mjeseca. Nakon imenovanja, predsjednik arbitražnoga suda dužan je od stranke koja nije imenovala arbitra zatražiti da to učini u roku od dva mjeseca. Ukoliko ova u danom razdoblju to ne učini, predsjednik će o tome obavijestiti izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu, koji će obaviti predmetno imenovanje u roku daljnja dva mjeseca.
5. Arbitražni će sud svoju odluku donijeti u skladu s međunarodnim pravom i odredbama ovog Protokola.
6. Svaki arbitražni sud utemeljen prema odredbama utvrđenim u ovom dodatku donosi svoj vlastiti poslovnik.
7. Odluke arbitražnoga suda, kako o postupku tako i o predmetu, donose se većinom glasova njegovih članova.
8. Sud može primjenjivati sve prikladne mjere za utvrđivanje činjenica.
9. Stranke u sporu dužne su omogućiti rad arbitražnom sudu te posebno, koristeći sva raspoloživa sredstva:
  - (a) dostaviti sudu sve bitne dokumente, sredstva i informacije;
  - (b) omogućiti sudu, ako je potrebno, pozivanje svjedoka ili vještaka i uzimanje njihovih izjava.
10. Stranke i arbitri dužni su štiti tajnost svake informacije koju dobiju u povjerenju za vrijeme postupaka arbitražnog suda.
11. Arbitražni sud može, na zahtjev bilo koje od stranaka, preporučiti privremene mjere zaštite.
12. Ukoliko se jedna od stranaka u sporu ne pojavi pred arbitražnim sudom ili propusti braniti svoj slučaj, druga stranka može od suda zatražiti nastavak postupka i donošenje konačne odluke. Odsutnost jedne stranke ili propust jedne stranke da brani svoj slučaj neće predstavljati prepreku za postupak. Prije donošenja konačne odluke, arbitražni sud mora se uvjeriti da je zahtjev dovoljno činjenično i zakonski utemeljen.

13. Arbitražni sud može saslušati i odlučivati o protuzahhtjevima koji proiziđu izravno iz predmeta spora.
14. Ukoliko arbitražni sud ne odluči drukčije zbog posebnih okolnosti slučaja, troškove suda, uključujući naknadu njegovim članovima, snosit će stranke u sporu u jednakom omjeru. Sud će voditi očevidnik svih svojih troškova i o tome strankama dostaviti konačno izvješće.
15. Svaka stranka ovog Protokola koja ima pravni interes glede predmeta spora i na koju se može odnositi odluka u sporu, može se umiješati u postupak uz suglasnost suda.
16. Arbitražni sud će donijeti svoju odluku u roku od pet mjeseci od datuma svog utemeljenja, ukoliko ne bude smatrao potrebnim produžiti rok za neko razdoblje koje ne smije biti dulje od pet mjeseci.
17. Odluka arbitražnog suda mora biti popraćena obrazloženjem. Ona će biti konačna i obvezujuća za sve stranke u sporu. Arbitražni sud dostavlja odluku stranama u sporu i tajništvu. Tajništvo će zaprimljenu informaciju proslijediti svim strankama Protokola.
18. Svaki spor koji može nastati između stranaka, a odnosi se na tumačenje ili izvršenje odluke, bilo koja stranka može uputiti onom arbitražnom sudu koji je odluku donio ili, ako se do njega ne može doći, nekom drugom sudu utemeljenom u tu svrhu na isti način kao i prvi.

**PROTOCOL ON POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTERS
TO THE CONVENTION ON ACCESS TO INFORMATION,
PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING AND ACCESS TO JUSTICE
IN ENVIRONMENTAL MATTERS**

The Parties to this Protocol,

Recalling article 5, paragraph 9, and article 10, paragraph 2, of the 1998 Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (the Aarhus Convention),

Recognizing that pollutant release and transfer registers provide an important mechanism to increase corporate accountability, reduce pollution and promote sustainable development, as stated in the Lucca Declaration adopted at the first meeting of the Parties to the Aarhus Convention,

Having regard to principle 10 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development,

Having regard also to the principles and commitments agreed to at the 1992 United Nations Conference on Environment and Development, in particular the provisions in chapter 19 of Agenda 21,

Taking note of the Programme for the Further Implementation of Agenda 21, adopted by the General Assembly of the United Nations at its nineteenth special session, 1997, in which it called for, inter alia, enhanced national capacities and capabilities for information collection, processing and dissemination, to facilitate public access to information on global environmental issues through appropriate means,

Having regard to the Plan of Implementation of the 2002 World Summit on Sustainable Development, which encourages the development of coherent, integrated information on chemicals, such as through national pollutant release and transfer registers,

Taking into account the work of the Intergovernmental Forum on Chemical Safety, in particular the 2000 Bahia Declaration on Chemical Safety, the Priorities for Action Beyond 2000 and the Pollutant Release and Transfer Register/Emission Inventory Action Plan,

Taking into account also the activities undertaken within the framework of the Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals,

Taking into account furthermore the work of the Organisation for Economic Co-operation and Development, in particular its Council Recommendation on Implementing Pollutant Release and Transfer Registers, in which the Council calls upon member countries to establish and make publicly available national pollutant release and transfer registers,

Wishing to provide a mechanism contributing to the ability of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being, by ensuring the development of publicly accessible environmental information systems,

Wishing also to ensure that the development of such systems takes into account principles contributing to sustainable development such as the precautionary approach set forth in principle 15 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development,

Recognizing the link between adequate environmental information systems and the exercise of the rights contained in the Aarhus Convention,

Noting the need for cooperation with other international initiatives concerning pollutants and waste, including the 2001 Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants and the 1989 Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal,

Recognizing that the objectives of an integrated approach to minimizing pollution and the amount of waste resulting from the operation of industrial installations and other sources are to achieve a high level of protection for the environment as a whole, to move towards sustainable and environmentally sound development and to protect the health of present and future generations,

Convinced of the value of pollutant release and transfer registers as a cost-effective tool for encouraging improvements in environmental performance, for providing public access to information on pollutants released into and transferred in and through communities, and for use by Governments in tracking trends, demonstrating progress in pollution reduction, monitoring compliance with certain international agreements, setting priorities and evaluating progress achieved through environmental policies and programmes,

Believing that pollutant release and transfer registers can bring tangible benefits to industry through the improved management of pollutants,

Noting the opportunities for using data from pollutant release and transfer registers, combined with health, environmental, demographic, economic or other types of relevant information, for the purpose of gaining a better understanding of potential problems, identifying 'hot spots', taking preventive and mitigating measures, and setting environmental management priorities,

Recognizing the importance of protecting the privacy of identified or identifiable natural persons in the processing of information reported to pollutant release and transfer registers in accordance with applicable international standards relating to data protection,

Recognizing also the importance of developing internationally compatible national pollutant release and transfer register systems to increase the comparability of data,

Noting that many member States of the United Nations Economic Commission for Europe, the European Community and the Parties to the North American Free Trade Agreement are acting to collect data on pollutant releases and transfers from various sources and to make these data publicly accessible, and recognizing especially in this area the long and valuable experience in certain countries,

Taking into account the different approaches in existing emission registers and the need to avoid duplication, and recognizing therefore that a certain degree of flexibility is needed,

Urging the progressive development of national pollutant release and transfer registers,

Urging also the establishment of links between national pollutant release and transfer registers and information systems on other releases of public concern,

Have agreed as follows:

Article 1

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to enhance public access to information through the establishment of coherent, integrated, nationwide pollutant release and transfer registers (PRTRs) in accordance with the provisions of this Protocol, which could facilitate public participation in environmental decision-making as well as contribute to the prevention and reduction of pollution of the environment.

Article 2
DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol,

1. "Party" means, unless the text indicates otherwise, a State or a regional economic integration organization referred to in article 24 which has consented to be bound by this Protocol and for which the Protocol is in force;
2. "Convention" means the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, done at Aarhus, Denmark, on 25 June 1998;
3. "The public" means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;
4. "Facility" means one or more installations on the same site, or on adjoining sites, that are owned or operated by the same natural or legal person;
5. "Competent authority" means the national authority or authorities, or any other competent body or bodies, designated by a Party to manage a national pollutant release and transfer register system;
6. "Pollutant" means a substance or a group of substances that may be harmful to the environment or to human health on account of its properties and of its introduction into the environment;
7. "Release" means any introduction of pollutants into the environment as a result of any human activity, whether deliberate or accidental, routine or non-routine, including spilling, emitting, discharging, injecting, disposing or dumping, or through sewer systems without final waste-water treatment;
8. "Off-site transfer" means the movement beyond the boundaries of the facility of either pollutants or waste destined for disposal or recovery and of pollutants in waste water destined for waste-water treatment;
9. "Diffuse sources" means the many smaller or scattered sources from which pollutants may be released to land, air or water, whose combined impact on those media may be significant and for which it is impractical to collect reports from each individual source;
10. The terms "national" and "nationwide" shall, with respect to the obligations under the Protocol on Parties that are regional economic integration organizations, be construed as applying to the region in question unless otherwise indicated;
11. "Waste" means substances or objects which are:
  - (a) Disposed of or recovered;
  - (b) Intended to be disposed of or recovered; or
  - (c) Required by the provisions of national law to be disposed of or recovered;
12. "Hazardous waste" means waste that is defined as hazardous by the provisions of national law;
13. "Other waste" means waste that is not hazardous waste;

14. "Waste water" means used water containing substances or objects that is subject to regulation by national law.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other measures, and appropriate enforcement measures, to implement the provisions of this Protocol.

2. The provisions of this Protocol shall not affect the right of a Party to maintain or introduce a more extensive or more publicly accessible pollutant release and transfer register than required by this Protocol.

3. Each Party shall take the necessary measures to require that employees of a facility and members of the public who report a violation by a facility of national laws implementing this Protocol to public authorities are not penalized, persecuted or harassed by that facility or public authorities for their actions in reporting the violation.

4. In the implementation of this Protocol, each Party shall be guided by the precautionary approach as set forth in principle 15 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development.

5. To reduce duplicative reporting, pollutant release and transfer register systems may be integrated to the degree practicable with existing information sources such as reporting mechanisms under licenses or operating permits.

6. Parties shall strive to achieve convergence among national pollutant release and transfer registers.

Article 4

CORE ELEMENTS OF A POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTER SYSTEM

In accordance with this Protocol, each Party shall establish and maintain a publicly accessible national pollutant release and transfer register that:

- (a) Is facility-specific with respect to reporting on point sources;
- (b) Accommodates reporting on diffuse sources;
- (c) Is pollutant-specific or waste-specific, as appropriate;
- (d) Is multimedia, distinguishing among releases to air, land and water;
- (e) Includes information on transfers;
- (f) Is based on mandatory reporting on a periodic basis;
- (g) Includes standardized and timely data, a limited number of standardized reporting thresholds and limited provisions, if any, for confidentiality;
- (h) Is coherent and designed to be user-friendly and publicly accessible, including in electronic form;
- (i) Allows for public participation in its development and modification; and
- (j) Is a structured, computerized database or several linked databases maintained by the competent authority.

Article 5

DESIGN AND STRUCTURE

1. Each Party shall ensure that the data held on the register referred to in article 4 are presented in both aggregated and non-aggregated forms, so that releases and transfers can be searched and identified according to:

- (a) Facility and its geographical location;
- (b) Activity;
- (c) Owner or operator, and, as appropriate, company;
- (d) Pollutant or waste, as appropriate;
- (e) Each of the environmental media into which the pollutant is released; and
- (f) As specified in article 7, paragraph 5, the destination of the transfer and, where appropriate, the disposal or recovery operation for waste.

2. Each Party shall also ensure that the data can be searched and identified according to those diffuse sources which have been included in the register.

3. Each Party shall design its register taking into account the possibility of its future expansion and ensuring that the reporting data from at least the ten previous reporting years are publicly accessible.

4. The register shall be designed for maximum ease of public access through electronic means, such as the Internet. The design shall allow that, under normal operating conditions, the information on the register is continuously and immediately available through electronic means.

5. Each Party should provide links in its register to its relevant existing, publicly accessible databases on subject matters related to environmental protection.

6. Each Party shall provide links in its register to the pollutant release and transfer registers of other Parties to the Protocol and, where feasible, to those of other countries.

Article 6

SCOPE OF THE REGISTERS

1. Each Party shall ensure that its register includes the information on:

- (a) Releases of pollutants required to be reported under article 7, paragraph 2;
- (b) Off-site transfers required to be reported under article 7, paragraph 2; and
- (c) Releases of pollutants from diffuse sources required under article 7, paragraph 4.

2. Having assessed the experience gained from the development of national pollutant release and transfer registers and the implementation of this Protocol, and taking into account relevant international processes, the Meeting of the Parties shall review the reporting requirements under this Protocol and shall consider the following issues in its further development:

- (a) Revision of the activities specified in annex I;
- (b) Revision of the pollutants specified in annex II;
- (c) Revision of the thresholds in annexes I and II; and

(d) Inclusion of other relevant aspects such as information on on-site transfers, storage, the specification of reporting requirements for diffuse sources or the development of criteria for including pollutants under this Protocol.

Article 7

REPORTING REQUIREMENTS

1. Each Party shall either:

(a) Require the owner or the operator of each individual facility within its jurisdiction that undertakes one or more of the activities specified in annex I above the applicable capacity threshold specified in annex I, column 1, and:

- (i) Releases any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable thresholds specified in annex II, column 1;
- (ii) Transfers off-site any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 2, where the Party has opted for pollutant-specific reporting of transfers pursuant to paragraph 5 (d);
- (iii) Transfers off-site hazardous waste exceeding 2 tons per year or other waste exceeding 2,000 tons per year, where the Party has opted for waste-specific reporting of transfers pursuant to paragraph 5 (d); or
- (iv) Transfers off-site any pollutant specified in annex II in waste water destined for waste-water treatment in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 1b;

to undertake the obligation imposed on that owner or operator pursuant to paragraph 2; or

(b) Require the owner or the operator of each individual facility within its jurisdiction that undertakes one or more of the activities specified in annex I at or above the employee threshold specified in annex I, column 2, and manufactures, processes or uses any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 3, to undertake the obligation imposed on that owner or operator pursuant to paragraph 2.

2. Each Party shall require the owner or operator of a facility referred to in paragraph 1 to submit the information specified in paragraphs 5 and 6, and in accordance with the requirements therein, with respect to those pollutants and wastes for which thresholds were exceeded.

3. In order to achieve the objective of this Protocol, a Party may decide with respect to a particular pollutant to apply either a release threshold or a manufacture, process or use threshold, provided that this increases the relevant information on releases or transfers available in its register.

4. Each Party shall ensure that its competent authority collects, or shall designate one or more public authorities or competent bodies to collect, the information on releases of pollutants from diffuse sources specified in paragraphs 7 and 8, for inclusion in its register.

5. Each Party shall require the owners or operators of the facilities required to report under paragraph 2 to complete and submit to its competent authority, the following information on a facility-specific basis:

(a) The name, street address, geographical location and the activity or activities of the reporting facility, and the name of the owner or operator, and, as appropriate, company;

(b) The name and numerical identifier of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2;

(c) The amount of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2 released from the facility to the environment in the reporting year, both in aggregate and according to whether the release is to air, to water or to land, including by underground injection;

(d) Either:

- (i) The amount of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2 that is transferred off-site in the reporting year, distinguishing between the amounts transferred for disposal and for recovery, and the name and address of the facility receiving the transfer; or
- (ii) The amount of waste required to be reported pursuant to paragraph 2 transferred off-site in the reporting year, distinguishing between hazardous waste and other waste, for any operations of recovery or disposal, indicating respectively with 'R' or 'D' whether the waste is destined for recovery or disposal pursuant to annex III and, for transboundary movements of hazardous waste, the name and address of the recoverer or disposer of the waste and the actual recovery or disposal site receiving the transfer;

(e) The amount of each pollutant in waste water required to be reported pursuant to paragraph 2 transferred off-site in the reporting year; and

(f) The type of methodology used to derive the information referred to in subparagraphs (c) to (e), according to article 9, paragraph 2, indicating whether the information is based on measurement, calculation or estimation.

6. The information referred to in paragraph 5 (c) to (e) shall include information on releases and transfers resulting from routine activities and from extraordinary events.

7. Each Party shall present on its register, in an adequate spatial disaggregation, the information on releases of pollutants from diffuse sources for which that Party determines that data are being collected by the relevant authorities and can be practicably included. Where the Party determines that no such data exist, it shall take measures to initiate reporting on releases of relevant pollutants from one or more diffuse sources in accordance with its national priorities.

8. The information referred to in paragraph 7 shall include information on the type of methodology used to derive the information.

Article 8

REPORTING CYCLE

1. Each Party shall ensure that the information required to be incorporated in its register is publicly available, compiled and presented on the register by calendar year. The reporting year is the calendar year to which that information relates. For each Party, the first reporting year is the calendar year after the Protocol enters into force for that Party. The reporting required under article 7 shall be annual. However, the second reporting year may be the second calendar year following the first reporting year.

2. Each Party that is not a regional economic integration organization shall ensure that the information is incorporated into its register within fifteen months from the end of each reporting year. However, the information for the first reporting year shall be incorporated into its register within two years from the end of that reporting year.

3. Each Party that is a regional economic integration organization shall ensure that the information for a particular reporting year is incorporated into its register six months after the Parties that are not regional economic integration organizations are required to do so.

Article 9

DATA COLLECTION AND RECORD-KEEPING

1. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to the reporting requirements of article 7 to collect the data needed to determine, in accordance with paragraph 2 below and with appropriate frequency, the facility's releases and off-site transfers subject to reporting under article 7 and to keep available for the competent authorities the records of the data from which the reported information was derived for a period of five years, starting from the end of the reporting year concerned. These records shall also describe the methodology used for data gathering.

2. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to reporting under article 7 to use the best available information, which may include monitoring data, emission factors, mass balance equations, indirect monitoring or other calculations, engineering judgments and other methods. Where appropriate, this should be done in accordance with internationally approved methodologies.

Article 10

QUALITY ASSESSMENT

1. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to the reporting requirements of article 7, paragraph 1, to assure the quality of the information that they report.

2. Each Party shall ensure that the data contained in its register are subject to quality assessment by the competent authority, in particular as to their completeness, consistency and credibility, taking into account any guidelines that may be developed by the Meeting of the Parties.

Article 11

PUBLIC ACCESS TO INFORMATION

1. Each Party shall ensure public access to information contained in its pollutant release and transfer register, without an interest having to be stated, and according to the provisions of this Protocol, primarily by ensuring that its register provides for direct electronic access through public telecommunications networks.

2. Where the information contained in its register is not easily publicly accessible by direct electronic means, each Party shall ensure that its competent authority upon request provides that information by any other effective means, as soon as possible and at the latest within one month after the request has been submitted.

3. Subject to paragraph 4, each Party shall ensure that access to information contained in its register is free of charge.

4. Each Party may allow its competent authority to make a charge for reproducing and mailing the specific information referred to in paragraph 2, but such charge shall not exceed a reasonable amount.

5. Where the information contained in its register is not easily publicly accessible by direct electronic means, each Party shall facilitate electronic access to its register in publicly accessible locations, for example in public libraries, offices of local authorities or other appropriate places.

Article 12

CONFIDENTIALITY

1. Each Party may authorize the competent authority to keep information held on the register confidential where public disclosure of that information would adversely affect:

(a) International relations, national defense or public security;

(b) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

(c) The confidentiality of commercial and industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest;

(d) Intellectual property rights; or

(e) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person if that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law.

The aforementioned grounds for confidentiality shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and whether the information relates to releases into the environment.

2. Within the framework of paragraph 1 (c), any information on releases which is relevant for the protection of the environment shall be considered for disclosure according to national law.

3. Whenever information is kept confidential according to paragraph 1, the register shall indicate what type of information has been withheld, through, for example, providing generic chemical information if possible, and for what reason it has been withheld.

*Article 13*PUBLIC PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF
NATIONAL POLLUTANT RELEASE AND
TRANSFER REGISTERS

1. Each Party shall ensure appropriate opportunities for public participation in the development of its national pollutant release and transfer register, within the framework of its national law.

2. For the purpose of paragraph 1, each Party shall provide the opportunity for free public access to the information on the proposed measures concerning the development of its national pollutant release and transfer register and for the submission of any comments, information, analyses or opinions that are relevant to the decision-making process, and the relevant authority shall take due account of such public input.

3. Each Party shall ensure that, when a decision to establish or significantly change its register has been taken, information on the decision and the considerations on which it is based are made publicly available in a timely manner.

Article 14

ACCESS TO JUSTICE

1. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that any person who considers that his or her request for information under article 11, paragraph 2, has been ignored, wrongfully refused, whether in part or in full, inadequately answered, or otherwise not

dealt with in accordance with the provisions of that paragraph has access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law.

2. The requirements in paragraph 1 are without prejudice to the respective rights and obligations of Parties under existing treaties applicable between them dealing with the subject matter of this article.

Article 15

CAPACITY-BUILDING

1. Each Party shall promote public awareness of its pollutant release and transfer register, and shall ensure that assistance and guidance are provided in accessing its register and in understanding and using the information contained in it.

2. Each Party should provide adequate capacity-building for and guidance to the responsible authorities and bodies to assist them in carrying out their duties under this Protocol.

Article 16

INTERNATIONAL COOPERATION

1. The Parties shall, as appropriate, cooperate and assist each other:

(a) In international actions in support of the objectives of this Protocol;

(b) On the basis of mutual agreement between the Parties concerned, in implementing national systems in pursuance of this Protocol;

(c) In sharing information under this Protocol on releases and transfers within border areas; and

(d) In sharing information under this Protocol concerning transfers among Parties.

2. The Parties shall encourage cooperation among each other and with relevant international organizations, as appropriate, to promote:

(a) Public awareness at the international level;

(b) The transfer of technology; and

(c) The provision of technical assistance to Parties that are developing countries and Parties with economies in transition in matters relating to this Protocol.

Article 17

MEETING OF THE PARTIES

1. A Meeting of the Parties is hereby established. Its first session shall be convened no later than two years after the entry into force of this Protocol. Thereafter, ordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held sequentially with or parallel to ordinary meetings of the Parties to the Convention, unless otherwise decided by the Parties to this Protocol. The Meeting of the Parties shall hold an extraordinary session if it so decides in the course of an ordinary session or at the written request of any Party provided that, within six months of it being communicated by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe to all Parties, the said request is supported by at least one third of these Parties.

2. The Meeting of the Parties shall keep under continuous review the implementation and development of this Protocol on the basis of regular reporting by the Parties and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the development of pollutant release and transfer registers, and promote their progressive strengthening and convergence;

(b) Establish guidelines facilitating reporting by the Parties to it, bearing in mind the need to avoid duplication of effort in this regard;

(c) Establish a programme of work;

(d) Consider and, where appropriate, adopt measures to strengthen international cooperation in accordance with article 16;

(e) Establish such subsidiary bodies as it deems necessary;

(f) Consider and adopt proposals for such amendments to this Protocol and its annexes as are deemed necessary for the purposes of this Protocol, in accordance with the provisions of article 20;

(g) At its first session, consider and by consensus adopt rules of procedure for its sessions and those of its subsidiary bodies, taking into account any rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties to the Convention;

(h) Consider establishing financial arrangements by consensus and technical assistance mechanisms to facilitate the implementation of this Protocol;

(i) Seek, where appropriate, the services of other relevant international bodies in the achievement of the objectives of this Protocol; and

(j) Consider and take any additional action that may be required to further the objectives of this Protocol, such as the adoption of guidelines and recommendations which promote its implementation.

3. The Meeting of the Parties shall facilitate the exchange of information on the experience gained in reporting transfers using the pollutant-specific and waste-specific approaches, and shall review that experience in order to investigate the possibility of convergence between the two approaches, taking into account the public interest in information in accordance with article 1 and the overall effectiveness of national pollutant release and transfer registers.

4. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State or regional economic integration organization entitled under article 24 to sign this Protocol but which is not a Party to it, and any intergovernmental organization qualified in the fields to which the Protocol relates, shall be entitled to participate as observers in the sessions of the Meeting of the Parties. Their admission and participation shall be subject to the rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties.

5. Any non-governmental organization qualified in the fields to which this Protocol relates which has informed the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe of its wish to be represented at a session of the Meeting of the Parties shall be entitled to participate as an observer unless one third of the Parties present at the session raise objections. Their admission and participation shall be subject to the rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties.

Article 18

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2, each Party to this Protocol shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 19

ANNEXES

Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto.

Article 20

AMENDMENTS

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Proposals for amendments to this Protocol shall be considered at a session of the Meeting of the Parties.
3. Any proposed amendment to this Protocol shall be submitted in writing to the secretariat, which shall communicate it at least six months before the session at which it is proposed for adoption to all Parties, to other States and regional economic integration organizations that have consented to be bound by the Protocol and for which it has not yet entered into force and to Signatories.
4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Protocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the session.
5. For the purposes of this article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.
6. Any amendment to this Protocol adopted in accordance with paragraph 4 shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties, to other States and regional economic integration organizations that have consented to be bound by the Protocol and for which it has not yet entered into force and to Signatories.
7. An amendment, other than one to an annex, shall enter into force for those Parties having ratified, accepted or approved it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of the instruments of ratification, acceptance or approval by at least three fourths of those which were Parties at the time of its adoption. Thereafter it shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.
8. In the case of an amendment to an annex, a Party that does not accept such an amendment shall so notify the Depositary in writing within twelve months from the date of its circulation by the Depositary. The Depositary shall without delay inform all Parties of any such notification received. A Party may at any time withdraw a notification of non-acceptance, whereupon the amendment to an annex shall enter into force for that Party.
9. On the expiry of twelve months from the date of its circulation by the Depositary as provided for in paragraph 6, an amendment to an annex shall enter into force for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with paragraph 8, provided that, at that time, not more than one third of those which were Parties at the time of the adoption of the amendment have submitted such a notification.
10. If an amendment to an annex is directly related to an amendment to this Protocol, it shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.

Article 21

SECRETARIAT

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions for this Protocol:

- (a) The preparation and servicing of the sessions of the Meeting of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Protocol;
- (c) The reporting to the Meeting of the Parties on the activities of the secretariat; and
- (d) Such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties on the basis of available resources.

Article 22

REVIEW OF COMPLIANCE

At its first session, the Meeting of the Parties shall by consensus establish cooperative procedures and institutional arrangements of a non-judicial, non-adversarial and consultative nature to assess and promote compliance with the provisions of this Protocol and to address cases of non-compliance. In establishing these procedures and arrangements, the Meeting of the Parties shall consider, inter alia, whether to allow for information to be received from members of the public on matters related to this Protocol.

Article 23

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Protocol, they shall seek a solution by negotiation or by any other peaceful means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, a State may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
- (b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex IV.

A regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b).

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties to the dispute agree otherwise.

Article 24

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Kiev (Ukraine) from 21 to 23 May 2003 on the occasion of the fifth Ministerial Conference "Environment for Europe," and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 31 December 2003, by all States which are members of the United Nations and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the United Nations to which their member States have transferred competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 25

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Protocol.

*Article 26*RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL
AND ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations referred to in article 24.
2. This Protocol shall be open for accession as from 1 January 2004 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 24.
3. Any regional economic integration organization referred to in article 24 which becomes a Party without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. If one or more member States of such an organization is a Party, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 24 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modifications to the extent of their competence.

Article 27

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
2. For the purposes of paragraph 1, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by the States members of such an organization.
3. For each State or regional economic integration organization which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 28

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Protocol.

Article 29

WITHDRAWAL

At any time after three years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 30

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Kiev, this twenty-first day of May, two thousand and three.

ANNEXES

ANNEX I

Activities

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
1.	Energy sector		
(a)	Mineral oil and gas refineries	*	10 employees
(b)	Installations for gasification and liquefaction	*	
(c)	Thermal power stations and other combustion installations	With a heat input of 50 megawatts (MW)	
(d)	Coke ovens	*	
(e)	Coal rolling mills	With a capacity of 1 ton per hour	
(f)	Installations for the manufacture of coal products and solid smokeless fuel	*	
2.	Production and processing of metals		
(a)	Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering installations	*	10 employees
(b)	Installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary melting) including continuous casting	With a capacity of 2.5 tons per hour	
(c)	Installations for the processing of ferrous metals: (i) Hot-rolling mills (ii) Smitheries with hammers (iii) Application of protective fused metal coats	With a capacity of 20 tons of crude steel per hour With an energy of 50 kilojoules per hammer, where the calorific power used exceeds 20 MW With an input of 2 tons of crude steel per hour	
(d)	Ferrous metal foundries	With a production capacity of 20 tons per day	
(e)	Installations: (i) For the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes (ii) For the smelting, including the alloying, of non-ferrous metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.)	* With a melting capacity of 4 tons per day for lead and cadmium or 20 tons per day for all other metals	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(f)	Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process	Where the volume of the treatment vats equals 30 m ³	

3. Mineral industry			
(a)	Underground mining and related operations	*	10 employees
(b)	Opencast mining	Where the surface of the area being mined equals 25 hectares	
(c)	Installations for the production of: <ul style="list-style-type: none"> (i) Cement clinker in rotary kilns (ii) Lime in rotary kilns (iii) Cement clinker or lime in other furnaces 	<p>With a production capacity of 500 tons per day</p> <p>With a production capacity exceeding 50 tons per day</p> <p>With a production capacity of 50 tons per day</p>	
(d)	Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-based products	*	
(e)	Installations for the manufacture of glass, including glass fibre	With a melting capacity of 20 tons per day	
(f)	Installations for melting mineral substances, including the production of mineral fibres	With a melting capacity of 20 tons per day	
(g)	Installations for the manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain	With a production capacity of 75 tons per day, or with a kiln capacity of 4 m ³ and with a setting density per kiln of 300 kg/m ³	
4. Chemical industry			

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(a)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic organic chemicals, such as: <ul style="list-style-type: none"> (i) Simple hydrocarbons (linear or cyclic, saturated or unsaturated, aliphatic or aromatic) (ii) Oxygen-containing hydrocarbons such as alcohols, aldehydes, ketones, carboxylic acids, esters, acetates, ethers, peroxides, epoxy resins (iii) Sulphurous hydrocarbons (iv) Nitrogenous hydrocarbons such as amines, amides, nitrous compounds, nitro compounds or nitrate compounds, nitriles, cyanates, isocyanates (v) Phosphorus-containing hydrocarbons (vi) Halogenic hydrocarbons (vii) Organometallic compounds (viii) Basic plastic materials (polymers, synthetic fibres and cellulose-based fibres) (ix) Synthetic rubbers (x) Dyes and pigments (xi) Surface-active agents and surfactants 	*	10 employees
(b)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic inorganic chemicals, such as: <ul style="list-style-type: none"> (i) Gases, such as ammonia, chlorine or hydrogen chloride, fluorine or hydrogen fluoride, carbon oxides, sulphur compounds, nitrogen oxides, hydrogen, sulphur dioxide, carbonyl chloride (ii) Acids, such as chromic acid, hydrofluoric acid, phosphoric acid, nitric acid, hydrochloric acid, sulphuric acid, oleum, sulphurous acids (iii) Bases, such as ammonium hydroxide, potassium hydroxide, sodium hydroxide (iv) Salts, such as ammonium chloride, potassium chlorate, potassium carbonate, sodium carbonate, perborate, silver nitrate (v) Non-metals, metal oxides or other inorganic compounds such as calcium carbide, silicon, silicon carbide 	*	10 employees
(c)	Chemical installations for the production on an industrial scale of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers)	*	
(d)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic plant health products and of biocides	*	
(e)	Installations using a chemical or biological process for the production on an industrial scale of basic pharmaceutical products	*	
(f)	Installations for the production on an industrial scale of explosives and pyrotechnic products	*	
5.	Waste and waste-water management		
(a)	Installations for the incineration, pyrolysis, recovery, chemical treatment or landfilling of hazardous waste	Receiving 10 tons per day	10 employees
(b)	Installations for the incineration of municipal waste	With a capacity of 3 tons per hour	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(c)	Installations for the disposal of non-hazardous waste	With a capacity of 50 tons per day	
(d)	Landfills (excluding landfills of inert waste)	Receiving 10 tons per day or with a total capacity of 25,000 tons	
(e)	Installations for the disposal or recycling of animal carcasses and animal waste	With a treatment capacity of 10 tons per day	
(f)	Municipal waste-water treatment plants	With a capacity of 100,000 population equivalents	
(g)	Independently operated industrial waste-water treatment plants which serve one or more activities of this annex	With a capacity of 10,000 m ³ per day	
6. Paper and wood production and processing			
(a)	Industrial plants for the production of pulp from timber or similar fibrous materials	*	10 employees
(b)	Industrial plants for the production of paper and board and other primary wood products (such as chipboard, fibreboard and plywood)	With a production capacity of 20 tons per day	
(c)	Industrial plants for the preservation of wood and wood products with chemicals	With a production capacity of 50 m ³ per day	10 employees
7. Intensive livestock production and aquaculture			
(a)	Installations for the intensive rearing of poultry or pigs	(i) With 40,000 places for poultry (ii) With 2,000 places for production pigs (over 30 kg) (iii) With 750 places for sows	10 employees
(b)	Intensive aquaculture	1,000 tons of fish and shellfish per year	
8. Animal and vegetable products from the food and beverage sector			
(a)	Slaughterhouses	With a carcass production capacity of 50 tons per day	10 employees
(b)	Treatment and processing intended for the production of food and beverage products from: (i) Animal raw materials (other than milk) (ii) Vegetable raw materials	With a finished product production capacity of 75 tons per day With a finished product production capacity of 300 tons per day (average value on a quarterly basis)	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(c)	Treatment and processing of milk	With a capacity to receive 200 tons of milk per day (average value on an annual basis)	
9. Other activities			
(a)	Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles	With a treatment capacity of 10 tons per day	10 employees
(b)	Plants for the tanning of hides and skins	With a treatment capacity of 12 tons of finished product per day	
(c)	Installations for the surface treatment of substances, objects or products using organic solvents, in particular for dressing, printing, coating, degreasing, waterproofing, sizing, painting, cleaning or impregnating	With a consumption capacity of 150 kg per hour or 200 tons per year	
(d)	Installations for the production of carbon (hard-burnt coal) or electrographite by means of incineration or graphitization	*	
(e)	Installations for the building of, and painting or removal of paint from ships	With a capacity for ships 100 m long	

Explanatory notes:

Column 1 contains the capacity thresholds referred to article 7, paragraph 1 (a).

An asterisk (*) indicates that no capacity threshold is applicable (all facilities are subject to reporting).

Column 2 contains the employee threshold referred to in article 7, paragraph 1 (b).

“10 employees” means the equivalent of 10 full-time employees.

ANNEX II

Pollutants

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) (kg/year)	Manufacture, process or use threshold (column 3) (kg/year)
			to air (column 1a) (kg/year)	to water (column 1b) (kg/year)	to land (column 1c) (kg/year)		
1	74-82-8	Methane (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Carbon monoxide (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Carbon dioxide (CO ₂)	100 million	-	-	-	*
4		Hydro-fluorocarbons (HFCs)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Nitrous oxide (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Ammonia (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Non-methane volatile organic compounds (NMVOC)	100 000	-	-	-	*
8		Nitrogen oxides (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluorocarbons (PFCs)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Sulphur hexafluoride (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Sulphur oxides (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Total nitrogen	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Total phosphorus	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Hydrochlorofluorocarbons (HCFCs)	1	-	-	100	10 000
15		Chlorofluorocarbons (CFCs)	1	-	-	100	10 000
16		Halons	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsenic and compounds (as As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Cadmium and compounds (as Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Chromium and compounds (as Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Copper and compounds (as Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Mercury and compounds (as Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nickel and compounds (as Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Lead and compounds (as Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Zinc and compounds (as Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alachlor	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldrin	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazine	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Chlordane	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Chlordecone	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Chlorfenvinphos	-	1	1	5	10 000
31	85535-84-8	Chloro-alkanes, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1	10	10 000
32	2921-88-2	Chlorpyrifos	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-dichloroethane (EDC)	1 000	10	10	100	10 000

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) (kg/year)	Manufacture, process or use threshold (column 3) (kg/year)
			to air (column 1a) (kg/year)	to water (column 1b) (kg/year)	to land (column 1c) (kg/year)		
35	75-09-2	Dichloromethane (DCM)	1 000	10	10	100	10 000
36	60-57-1	Dieldrin	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulphan	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endrin	1	1	1	1	1
40		Halogenated organic compounds (as AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptachlor	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Hexachlorobenzene (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Hexachlorobutadiene (HCBd)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-hexachlorocyclohexane (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindane	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mirex	1	1	1	1	1
47		PCDD +PCDF (dioxins +furans) (as Teq)	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
48	608-93-5	Pentachlorobenzene	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentachlorophenol (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polychlorinated biphenyls (PCBs)	0.1	0.1	0.1	1	50
51	122-34-9	Simazine	-	1	1	5	10 000
52	127-18-4	Tetrachloroethylene (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetrachloromethane (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	12002-48-1	Trichlorobenzenes (TCBs)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-trichloroethane	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,1,2,2-tetrachloroethane	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Trichloroethylene	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Trichloromethane	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toxaphene	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Vinyl chloride	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Anthracene	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzene	1 000	200 (as BTEX) ^{a/}	200 (as BTEX) ^{a/}	2 000 (as BTEX) ^{a/}	10 000
63		Brominated diphenylethers (PBDE)	-	1	1	5	10 000
64		Nonylphenol ethoxylates (NP/NPEs) and related substances	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Ethyl benzene	-	200 (as BTEX) ^{a/}	200 (as BTEX) ^{a/}	2 000 (as BTEX) ^{a/}	10 000
66	75-21-8	Ethylene oxide	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Isoproturon	-	1	1	5	10 000
68	91-20-3	Naphthalene	100	10	10	100	10 000
69		Organotin compounds (as total Sn)	-	50	50	50	10 000
70	117-81-7	Di-(2-ethyl hexyl) phthalate (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Phenols (as total C)	-	20	20	200	10 000
72		Polycyclic aromatic	50	5	5	50	50

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) (kg/year)	Manufacture, process or use threshold (column 3) (kg/year)
			to air (column 1a) (kg/year)	to water (column 1b) (kg/year)	to land (column 1c) (kg/year)		
		hydrocarbons (PAHs) ^{b/}					
73	108-88-3	Toluene	-	200 (as BTEX) ^{a/}	200 (as BTEX) ^{a/}	2 000 (as BTEX) ^{a/}	10 000
74		Tributyltin and compounds	-	1	1	5	10 000
75		Triphenyltin and compounds	-	1	1	5	10 000
76		Total organic carbon (TOC) (as total C or COD/3)	-	50 000	-	-	**
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Xylenes	-	200 (as BTEX) ^{a/}	200 (as BTEX) ^{a/}	2 000 (as BTEX) ^{a/}	10 000
79		Chlorides (as total Cl)	-	2 million	2 million	2 million	10 000 ^{c/}
80		Chlorine and inorganic compounds (as HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Asbestos	1	1	1	10	10 000
82		Cyanides (as total CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluorides (as total F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000 ^{c/}
84		Fluorine and inorganic compounds (as HF)	5 000	-	-	-	10 000
85	74-90-8	Hydrogen cyanide (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Particulate matter (PM ₁₀)	50 000	-	-	-	*

Explanatory notes:

The CAS number of the pollutant means the precise identifier in Chemical Abstracts Service.

Column 1 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1 (a)(i) and (iv). If the threshold in a given sub-column (air, water or land) is exceeded, reporting of releases or, for pollutants in waste water destined for waste-water treatment, transfers to the environmental medium referred to in that sub-column is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (a).

Column 2 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1 (a)(ii). If the threshold in this column is exceeded for a given pollutant, reporting of the off-site transfer of that pollutant is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (a)(ii).

Column 3 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1 (b). If the threshold in this column is exceeded for a given pollutant, reporting of the releases and off-site transfers of that pollutant is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (b).

A hyphen (-) indicates that the parameter in question does not trigger a reporting requirement.

An asterisk (*) indicates that, for this pollutant, the release threshold in column 1 (a) is to be used rather than a manufacture, process or use threshold.

A double asterisk (**) indicates that, for this pollutant, the release threshold in column 1(b) is to be used rather than a manufacture, process or use threshold.

Footnotes:

a/ Single pollutants are to be reported if the threshold for BTEX (the sum parameter of benzene, toluene, ethyl benzene, xylene) is exceeded.

b/ Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) are to be measured as benzo(a)pyrene (50-32-8), benzo(b)fluoranthene (205-99-2), benzo(k)fluoranthene (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)pyrene (193-39-5) (derived from the Protocol on Persistent Organic Pollutants to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution).

c/ As inorganic compounds.

ANNEX III

Part A**Disposal operations (“D”)**

- Deposit into or onto land (e.g. landfill)
- Land treatment (e.g. biodegradation of liquid or sludgy discards in soils)
- Deep injection (e.g. injection of pumpable discards into wells, salt domes or naturally occurring repositories)
- Surface impoundment (e.g. placement of liquid or sludge discards into pits, ponds or lagoons)
- Specially engineered landfill (e.g. placement into lined discrete cells which are capped and isolated from one another and the environment)
- Release into a water body except seas/oceans
- Release into seas/oceans including sea-bed insertion
- Biological treatment not specified elsewhere in this annex which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations specified in this part
- Physico-chemical treatment not specified elsewhere in this annex which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations specified in this part (e.g. evaporation, drying, calcination, neutralization, precipitation)
- Incineration on land
- Incineration at sea
- Permanent storage (e.g. emplacement of containers in a mine)
- Blending or mixing prior to submission to any of the operations specified in this part
- Repackaging prior to submission to any of the operations specified in this part
- Storage pending any of the operations specified in this part

Part B**Recovery operations (“R”)**

- Use as a fuel (other than in direct incineration) or other means to generate energy
- Solvent reclamation/regeneration
- Recycling/reclamation of organic substances which are not used as solvents
- Recycling/reclamation of metals and metal compounds
- Recycling/reclamation of other inorganic materials
- Regeneration of acids or bases
- Recovery of components used for pollution abatement
- Recovery of components from catalysts
- Used oil re-refining or other reuses of previously used oil
- Land treatment resulting in benefit to agriculture or ecological improvement
- Uses of residual materials obtained from any of the recovery operations specified above in this part
- Exchange of wastes for submission to any of the recovery operations specified above in this part
- Accumulation of material intended for any operation specified in this part

ANNEX IV

Arbitration

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 23, paragraph 2, of this Protocol, a party or parties shall notify the other party or parties to the dispute by diplomatic means as well as the secretariat of the subject matter of arbitration and indicate, in particular, the articles of this Protocol whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Protocol.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the notification referred to in paragraph 1, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Protocol.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

(a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

(b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Protocol which has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Protocol.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.

Članak 3.

Provedba ovog Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zaštite okoliša, poslove upravljanja vodama te Agencije za zaštitu okoliša.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Protokol iz članka 1. ovog Zakona nije na snazi, te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Protokol o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, sukladno članku 139., stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01- pročišćeni tekst, i 55/01- ispravak) i članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96) te se iskazuje konačni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana Protokolom.

Odredba članka 2. Konačnog prijedloga zakona sadrži tekst Protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

Člankom 3. konačnog prijedloga zakona određuju se tijela javne vlasti u čijem je djelokrugu provedba Zakona o potvrđivanju navedenog Protokola.

Člankom 4. određuje se stupanje objava stupanja na snagu Protokola iz članka 1. ovoga Zakona.

Člankom 5. uređeno je stupanje na snagu Zakona o potvrđivanju navedenog Protokola.